

วษ 117470

5179

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์
ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.หิชนวัฒน์ เหล่าสุวรรณ) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาค) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

..... (รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร ยูภาค)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
19 ต.ค. 2558
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต
ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ ปริญา : รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ยุพาพร ยุภาส อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ศศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ศศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ วัดที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปครัวเรือนละ 1 คน ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 290 คน จาก 290 ครัวเรือน โดยใช้สุตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน และใช้วิธีสุ่มแบบ แบ่งชั้นภูมิ และแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean)ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติทดสอบสมมุติฐาน ใช้ t -test และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA : F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัด และที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน มีดังนี้ควรอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชนเดือนละครั้ง ควรแนะนำประชาชนในการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องกับประชาชน ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการต่อต้านยาเสพติด และควรอนุรักษ์ต้นไม้ภายในวัดให้ร่มรื่น

TITLE : The Opinion of the People towards the Community Development Role of the Buddhist Priest in Don-ngua Sub-District, Borabue District, Maha Sarakham Province

AUTHOR : Phrakhru Sangkharag Phairat Kaeophim **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr. Yupaporn Yupas Major Advisor
Asst. Prof. Dr. Sanya Khenaphoom Co- advisor
Asst. Prof. Dr. Somkiet Kietjareon Co- advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The aims of the research were to study and to compare the opinion of the people towards the community development role of the Buddhist priest in Don-ngua Sub-District, Borabue District, Maha Sarakham Province regarding their gender, age, the temple of their meritorious action and inhabitant villages, and to collect their suggestions for the community development of Buddhist priest role. Samples were 290 people in Don-ngua Sub-District, who were 18 years of age or more, from 290 families calculated by Taro Yamane formula and selected through stratified random sampling and simple random sampling techniques. The research instrument was a five rating scale questionnaire with the reliability level at .91. The statistic applied were frequency, percentage, standard deviation, *t*-test and *F*-test (One way ANOVA) and Scheffe with the statistic significant level at .05.

Results of the research were as follows;

1. The opinion of the people towards the community development role of the Buddhist priest in Don-ngua Sub-District, Borabue District, Maha Sarakham Province as overall was rated at high level. Considered by aspect, all five aspects were rated at high level. They were the social, the public health, the environment, the economic and the culture, respectively

2. The comparison of the opinion of the people Base towards the community development role of the Buddhist priest in Don-ngua Sub-District, Borabue District, Maha Sarakham Province regarding their gender and age were not different by the statistic at .05 level.

3. The comparison of the opinion of the people base towards the community development role of the Buddhist priest in Don-ngua Sub-District, Borabue District, Maha Sarakham Province regarding the temple of their meritorious action and inhabitant villages were different by the statistic significant level at .05.

3. Regarding the suggestions with the highest frequency in each aspect were as follows; the people should be educated about the virtue once a month, the people should be suggested to live under the efficient economic base, the people should be taught the fact about Buddhist Religion teaching, there should be cooperation with the state organization to resist narcotic and the trees in the temple area should be conserved.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพาพร ยูภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยญา เคนาภูมิ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอเจริญพร ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูพิศาลชัยธรรม, ดร. รองเจ้าคณะอำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม ที่เมตตา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ขอขอบพระคุณ นางจิรณดา ภูน้ำย่อย ครู ค.ศ 3 โรงเรียน โศภศรีวิทยายน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และนายอัครพล อินดี๊ะ อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ที่กรุณาพิจารณาความสอดคล้องของ ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ ของบูรพาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ข
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	11
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	14
บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน	21
สภาพทั่วไปของตำบลคอนจัว	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
กรอบแนวคิดในการวิจัย	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	38

หัวเรื่อง	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	79
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการศึกษา	89
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	96
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	99
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	102
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนในเขตตำบลคอนจัว	28
2 หมู่บ้าน ชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากรแยกชาย หญิงในเขตตำบลคอนจัว	29
3 หมู่บ้าน ชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
4 จำนวน และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	47
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทใน การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	48
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทใน การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ	49
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทใน การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวัฒนธรรม โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	50
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท ในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม ด้านสาธารณสุข โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ	51
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทใน การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ	52
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	53

12	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน	54
13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	55
14	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	56
15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	57
16	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	58
17	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม	60
18	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข	61
19	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสิ่งแวดล้อม	61
20	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	62

21	การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกันต่อ บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	67
22	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม	68
23	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม	69
24	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านเศรษฐกิจ	70
25	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวัฒนธรรม	71
26	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข	72
27	การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข	73
28	ความถี่ของข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	74

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	35
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (IOC)	97
2 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	100

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประชากรของไทย นับถือพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี จนถึงปัจจุบัน
ดังนั้น สถาบันพระพุทธศาสนาจึงเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งในสามสถาบัน คือ สถาบัน
ชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญ
อย่างมาก ในการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาสังคม และสังคมไทยจะขาดพระพุทธศาสนาไม่ได้
พระพุทธรศาสนามีสวนช่วยในการทำหน้าที่กล่อมเกลาคจิตใจและพฤติกรรมของประชาชนคนไทย
ให้มีความรัก ความสามัคคี และเมื่อเกิดวิกฤตทางสังคม พระสงฆ์มีบทบาทในการผ่อนคลายด้วย
การใช้ธรรมะทางพระพุทธรศาสนามาพาประชาชนให้อยู่กันด้วยความสงบสุข ตลอดจนทำหน้าที่ใน
การให้บริการตามความจำเป็นตามความต้องการของประชาชน ทั้งยังมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหา
ทางสังคมให้แก่ประชาชนและประเทศชาติมาแล้วเป็นอันมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น
สถาบันพระพุทธรศาสดังที่กล่าวมาข้างต้นเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนอยู่ (กรมการศาสนา. 2538 :
12-14)

วิถีชีวิตชุมชนของคนไทยส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นชุมชนเล็กๆ รั้อยละ 90 กระจายกัน
อยู่โดยทั่วไป ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 10 เป็นชุมชนเมืองหรือชุมชนขนาดใหญ่ เช่น ในเขต
จังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาลที่มีความเพียบพร้อมด้วยสาธารณูปโภค แต่ชุมชนที่ยังด้อยพัฒนาอยู่
โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนขนาดที่ห่างไกลทางคมนาคม ที่ขาดแคลนด้าน สาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่เป็น
ปัจจัยพื้นฐานที่ภาครัฐยื่นไปไม่ทั่วถึง อาจเป็นชุมชนที่มี ลักษณะเป็นหมู่บ้านเป็นหลักและมีวัด
ตั้งอยู่ในใจกลางของหมู่บ้าน วัดจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ และถือเป็นศาสนสมบัติส่วนกลางของคนใน
ชุมชนนั้น ดังนั้นวัด จึงเป็นศูนย์กลางการดำรงชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมสังคมไทย ในชนบท
ส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับพระพุทธรศาสนามาตั้งแต่เกิดจนตาย นอกจากนั้นวัดยังนับเป็น
ศูนย์กลางชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรม เป็น
สถานที่ประกอบพิธีกรรม เป็นสถานที่สงเคราะห์ให้ที่พึ่งแก่ผู้ยากไร้ และเป็นสถานที่พึ่งทางใจ
ของชุมชน เป็นต้น วัดทุกวัดในพระพุทธรศาสนาในประเทศไทยได้ทำหน้าที่แบ่งเบาภาระให้กับ
ภาครัฐ ทั้งยังเป็นฐานให้เกิดความสงบสุขมั่นคงและช่วยเสริมในด้านการสวัสดิการทางสังคมแก่รัฐ
อีกทางหนึ่งด้วย จึงเห็นได้ว่า วัดมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึง

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่อยู่เหนือจิตใจประชาชนคนไทยและความรู้สึกนึกคิดของคนไทย ส่วนใหญ่ด้วย (คุณ โทจันทร์. 2545 : 29)

พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันศาสนาและสังคม มีบทบาทหลักในการสั่งสอนธรรม และส่งเสริมให้ชาวบ้านทำบุญกุศลต่างๆ เทศนาสั่งสอนอบรมประชาชนทุกชั้นทุกเพศทุกวัย ให้เกิด ศรัทธาความเชื่อในบาปบุญคุณและโทษ แนะนำให้ละเว้นความชั่ว ห้ามมาประพฤติดี นอกจากนั้น ยังเป็นที่ปรึกษา ช่วยประนีประนอม และบางครั้ง ทำหน้าที่เยียวยารักษาผู้เจ็บป่วย รวมถึงส่งเสริม ความสามัคคีในหมู่บ้าน โดยช่วยขจัดความขัดแย้งของประชาชนในหมู่บ้านได้ เป็นผู้นำประชาชน ในทางจิตวิญญาณ เป็นที่พึ่งทางจิตใจ ช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของผู้เดือนร้อนใจ เป็นธรรมทูต และ พระธรรมจาริกซึ่งไปเผยแผ่หลักธรรมแก่ ชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกรักชาติ (พินิจ ลาภานานนท์. 2539 : 42)

ในด้านการพัฒนาชุมชนนั้น พระสงฆ์ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยพัฒนาสังคมใน รูปแบบที่หลากหลาย ด้วยกระบวนการให้การศึกษอบรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียน พระ ปรียัติธรรม โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในวัด ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ สงเคราะห์ ผู้ประสบความทุกข์และเดือดร้อน โดยการให้ธรรมะ คำปรึกษา แนะนำ และการให้กำลังใจ จัด บริเวณวัดให้สงบ ให้วัดเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน โดยสร้างบรรยากาศให้ประชาชนเห็นว่า บรรยากาศในวัดให้ความร่มเย็นต่างจากสังคมนอกวัด (พิสิฐ บุญไชย และทรงคุณ จัทร. 2540 : 34)

ในด้านบทบาทของพระสงฆ์นั้น พระสงฆ์ควรมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้อื่น รวมถึง การพัฒนาชุมชนโดยรวม มีความเป็นอุฏฐานสัมปทา คือ มีความเพียบพร้อมด้วยความ پاکเพียร บากบั่น มีความเป็นอารักขสัมปทา คือ เพียบพร้อมด้วยการดูแลทรัพย์สิน เงินทอง ตลอดจนกระทั่ง ความประพฤติดของตน มีความเป็นกัลยาณมิตร คือ เพียบพร้อมในการ คบคนดีเป็นมิตร ตลอดจน กระทั่งทำตนเป็นคนดีเพื่อเป็นมิตรแก่คนอื่น และมีความสมชีวิต คือ เพียบพร้อมด้วยการใช้จ่าย ทรัพย์สินเงินทองให้พอเหมาะพอควร เป็น แบบอย่างที่ดีต่อบุคคลโดยทั่วไปได้นำไปประพฤติ ปฏิบัติ (จ้านงศ์ อติวัฒนสิทธิ์. 2543 : 43)

ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ 13.69 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 13,510 ไร่ ประกอบด้วย 10หมู่บ้าน จำนวนประชากร 4,064 คน ลักษณะโดยทั่วไปของ ตำบลคอนจัวมีพื้นที่เป็นลูกคลื่น เป็นที่ราบและที่ราบสูง ประชาชนมีอาชีพปลูกอ้อย ทำไร่มัน สำปะหลัง ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การคมนาคมไม่สะดวก ถนนมีสภาพชำรุด บางครั้งก่อให้เกิด อันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน ทำให้ ขาดแคลนน้ำเป็นอย่างมากในฤดูร้อน จำเป็นต้องมีการพัฒนาโดยเร่งด่วน เช่น ด้านเส้นทาง

คมนาคม ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าและประปา การประกอบอาชีพของประชาชน การสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้ป่วยเอดส์ การป้องกันและควบคุมโรค การดูแลสุขภาพของประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และในด้านการพัฒนานั้น ประชาชนได้ให้ความร่วมมือด้วยดีมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีสถาบันทางศาสนา คือมีวัดจำนวน 3 แห่ง มีพระสงฆ์จำนวน 19 รูป ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาด้านวัฒนธรรม เป็นศูนย์รวมด้านจิตใจของชุมชน และที่สำคัญคือได้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ด้านสาธารณสุขและด้านสิ่งแวดล้อมตลอดมา (สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบรบือ. 2557 : 6) อย่างไรก็ตาม ผลงานที่พระสงฆ์ทำ ยังไม่ได้นำมาศึกษาวิจัยกันอย่างจริงจัง จึงไม่ทราบพระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนระดับใด และประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไร

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพระสงฆ์ในตำบลคอนจัว มีความสนใจที่จะวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการวิจัยเสนอเป็นข้อมูลเกี่ยวกับในการปรับปรุงบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ที่มี เพศ อายุ วัตถุประสงค์ที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ วัตถุประสงค์ที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน (พระเทพเวที (ประยุทธ์ปยุตโต).2544 :23-30)ดังนี้

- 1.1 ด้านสังคม
- 1.2 ด้านเศรษฐกิจ
- 1.3 ด้านวัฒนธรรม
- 1.4 ด้านสาธารณสุข และ
- 1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีวุฒิภาวะในการตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน จาก 1,052 ครัวเรือน จำนวน 1,052 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว. 2556 : 4)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีวุฒิภาวะในการตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 290 คน จาก 290 ครัวเรือนโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Taro Yamane. 1973 : 727)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย คือ ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2557 – กุมภาพันธ์ 2558

5. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วัตถุประสงค์ที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านสังคม

5.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

5.2.3 ด้านวัฒนธรรม

5.2.4 ด้านสาธารณสุข และ

5.2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกที่อาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับบุคคลอื่น และอาจจะผิดหรือถูกก็ได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

พระสงฆ์ หมายถึงบุคคลที่ได้รับการบวชในพระพุทธศาสนา ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านสังคม** หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดังนี้ การอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ ประชาชน การอบรมธรรมะให้แก่ักเรียนในตำบล การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ผู้นำชาวบ้านในการสร้างความสามัคคี และอำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การจัดกิจกรรม ของชุมชน

2. **ด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดังนี้ เทศนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการออมให้กับประชาชน ให้ความรู้ทางธรรมะ เช่น การอาศัยอิทธิบาทสี่ ในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่คดโกง ให้

คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ แนะนำการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนอาชีพแก่ประชาชน

3. ด้านวัฒนธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดังนี้ ส่งเสริมการจัดงานประเพณีในวันสำคัญๆ รวบรวมเอกสาร ตำราทางวัฒนธรรม เพื่อบริการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมควบคู่กับการดำรงชีวิต เป็นผู้ติดต่อประสานงานทางศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทางวัฒนธรรม ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ด้านความกตัญญู กตเวที การมีสัมมาคารวะ ความสุภาพเรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี มีใจเมตตา

4. ด้านสาธารณสุข หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดังนี้ ให้ความรู้ในด้านสุขอนามัยแก่ชุมชน ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชุมชน การทำให้บริเวณวัด สะอาด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา ส่งเสริมการจัดหาสามัญประจำบ้านให้ชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกยาสมุนไพรเพื่อรักษาโรคเบื้องต้น และประสานวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร

5. ด้าน สิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดังนี้ จัดบริเวณวัดให้ร่มรื่นเยือกเย็น สงบให้วัดเป็นที่พึ่งของประชาชน ปลูกต้นไม้ การจัดป้ายแสดงคำสอนต่างๆ เพื่อเตือนใจประชาชนที่เข้าไปใน บริเวณนั้น สอนประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่า ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการ ป้องกันการทำลายป่า สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อเสนotesที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
4. บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน
5. สภาพทั่วไปของตำบลคอนจัว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม หรือเป็นทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่ง เป็นแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยา สนับสนุน หรือเป็นปฏิบัติต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

จิรายุ ทรัพย์สิน (2540 : 16) อธิบายว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะเรียนรู้ ตลอดจนจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การแสดงความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

สมยศ อักษร (2546 : 13) อธิบายว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือ

ความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้

สรุปได้ว่าความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นการแสดงทัศนคติ ความคิดเห็นอาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้แสดงความคิดเห็น ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับบุคคลอื่น และอาจจะผิดหรือถูกก็ได้ ความคิดเห็นจึงไม่ถาวรและมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยง่ายในบางสถานการณ์ความคิดเห็นอาจอยู่ในลักษณะเห็นด้วยมากหรือเห็นด้วยน้อย

2. ประเภทความคิดเห็น

นักวิชาการได้กล่าวถึงประเภทของความคิดเห็น ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2539 : 80-81) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของความคิดเห็น ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นอย่างผิวเผินมีอยู่เป็นระยะเวลาอันสั้น เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นที่ไม่ได้อยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอต่อการพิสูจน์ มีความรู้สึก เกิดขึ้นได้ง่าย สลายตัวเร็ว เป็นความเห็นทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่าง

2.2 ความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง เป็นทัศนคติ และติดตัวไปเป็นเวลานาน
สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 126) แบ่งความคิดเห็นเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ความคิดเห็นประเภทสัมพันธ์ (Associative Opinion) เช่น

1.1 การสร้างวิมานในอากาศ (Day Dreaming)

1.2 การฝัน (Night Dreaming)

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic Opinion)

1.4 การคิดเห็นที่เป็นอิสระ (Free Association)

1.5 การคิดเห็นที่ถูกควบคุม (Control Association)

2. การคิดเห็นโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Directed Opinion)

2.1 การคิดเห็นเชิงวิจารณ์ (Critical Opinion)

2.2 การคิดเห็นสร้างสรรค์ (Creative Opinion)

สรุปได้ว่าความคิดเห็น โดยทั่วไปมี 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่งคือความเห็นทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ความคิดเห็นที่เป็นอิสระ เป็นความคิดเห็นเชิงบวกหรือเชิงลบ และความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ ได้แก่ ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ เป็นการคิดโดยตรงในการคิดเชิงวิจารณ์ หรือการคิดในการแก้ปัญหา

3. การวัดระดับความคิดเห็น

นักวิชาการได้อธิบายแนวทางเกี่ยวกับการวัดความคิดเห็น ดังนี้

สมยศ อักษร (2546 : 39) อธิบายว่ามาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีแต่วิธีที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

3.1 วิธีของเทอร์สโตน (Thurston's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบกับตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็นสเกลที่มีช่วงห่างกัน (Equal-Appearing Intervals)

3.2 วิธีกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความ ทัศนคติสูงต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุด ถึงสูงสุดได้และแสดงถึงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น

3.3 วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำ คุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar adjective) เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

3.4 วิธีวัดแบบลิเคิร์ท (Likerts's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชื่นชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชื่นชอบ ซึ่งอาจมีค่า ตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำ ตอบ และให้คะแนนเป็น 5,4,3,2,1 ตามลำดับการให้คะแนน positive หรือทาง negative

สรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็นสามารถทำได้ 4 วิธี คือ วิธีของเทอร์สโตน เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบกับตำแหน่งของความคิดเห็น วิธีกัตต์แมน เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติ สูงต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ วิธีจำแนกแบบ S-D Scale เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม และวิธีวัดแบบลิเคิร์ท เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชื่นชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบ ซึ่งอาจมีค่า ตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำ ตอบ และให้คะแนนเป็น 5,4,3,2,1 ตามลำดับการให้คะแนน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดความคิดเห็นโดยวิธีของลิเคิร์ท เพราะเป็นวิธีที่เหมาะสม ชัดเจน และใช้กันทั่วไปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

นักวิชาการเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นดังนี้

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12-13) อธิบายถึงปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่
 - 1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย
 - 1.2 ระดับการศึกษา เช่นคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล
 - 1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้ หรือจากการอบรม
 - 1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อความคิดเห็น
 2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - 2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพล ต่อความคิดเห็น
 - 2.2 สังคมที่เกี่ยวข้อง เมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็ ทำให้บุคคลนั้น มีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่
 - 2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
- อุทิศ แก้วขาว (2543 : 13) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นไว้ ดังนี้
1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological Factors) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมมีผลต่อการศึกษาทัศนคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านสรีระ เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคลเช่นเดียวกัน
 2. ประสบการณ์ของบุคคลโดยตรง (Direct Personal Experience) เป็นการกระทำหรือ ได้พบเห็นต่อสิ่งต่างๆโดยตนเองทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเอง ได้รับ
 3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่และครอบครัว
 4. ทัศนคติและความคิดเห็นต่อกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม
 5. สื่อมวลชน ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบันที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

ออสแคมป์(Oskamp 1977 : 119-120) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้ความคิดปกติของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นไม่ติของบุคคลภายนอก
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง หรือ ได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจ และเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้น ต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็ก ได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความเห็นของเด็กด้วย
4. ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโต ย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้น ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของ โรงเรียน หน่วยงาน ที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย
5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา ดังนั้น สื่อเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล

โดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัย ด้านพันธุกรรม ประสบการณ์โดยตรง ค่านิยม รวมถึงอิทธิพลของการเลี้ยงดู ทักษะคิด ของกลุ่ม และสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ซึ่งมีบทบาทต่อความคิดเห็นของบุคคลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

1. ความหมายของบทบาท

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวกับความหมายของบทบาท มีนักวิชาการหลายท่าน ได้แสดงทัศนะไว้ ดังนี้

นุจรี เกตุปราชญ์ (2544 : 9) กล่าวว่า บทบาท หมายถึงการประกอบ พฤติกรรมตามตำแหน่ง ความคาดหวัง หรือตามหน้าที่ที่แสดงจริง

ประภาพิศ สัตยชาติเจตน์ (2549 : 69) กล่าวว่า บทบาท หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ หรือการ แสดงออกของคนที่คนอื่นคาดคิดหรือคาดหวังว่าเขาจะทำเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคม อย่างหนึ่ง

พัฒนา บุญรัตน์ (2547 : 81) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า เป็นสิ่งที่คุณคนจะต้องปฏิบัติให้ สอดคล้องกับตำแหน่งหรือหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการแสดงพฤติกรรมตามอำนาจหน้าที่ความคาดหวังของผู้ที่มอบหมายอำนาจนั้น

พจน์ี วรกวิน (2551 : 64) ได้กล่าวว่า บทบาท ก็คือแบบแผนของพฤติกรรมซึ่งเป็นไปตามตำแหน่ง หรือสถานภาพของคุณคน อันเกิดจากความคาดหวังของคุณคนในสังคมนั้น ๆ และบทบาทอาจ เปลี่ยนไปได้ตามตำแหน่งที่เปลี่ยนไป

สุชา จันทร์เอม (2552 : 42) และคณะกล่าวว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆ พึงกระทำนั้น คือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้ สถานภาพใด อย่างใด แล้วบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่หรือมีบทบาทตามที่ กำหนดไว้

สรุปได้ว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพ หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ของคุณคนในสังคม บทบาท เป็นแบบการกระทำของคุณคนที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องเป็นตามลักษณะของตำแหน่งนั้น ๆ หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่า บทบาทคือหน้าที่ในการกระทำของคุณคนหนึ่งตามหน้าที่ หรือตำแหน่ง หรือตามสถานภาพของตนเอง

2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

นักวิชาการได้นำทฤษฎีบทบาทมาอธิบายไว้ ดังนี้

กรณีการ์ ชวลูอารีย์ (2548 : 67) ได้อธิบายบทบาทของคนในสังคมไว้ดังนี้

1. บทบาทที่ควรกระทำ (Perceived Role) เป็นบทบาทแต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำ ในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ และอาจแตกต่างกันไป แต่ละบุคคลก็ได้

2. บทบาทที่สังคมได้กำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิ และหน้าที่ของ แต่ละบุคคล หรือหน่วยงานตำแหน่งที่ดำรงอยู่

3. บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่คุณคนได้กระทำจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและ โอกาสที่กระทำในแต่ละสังคมในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ

ทิตยา สุวรรณชฎ (2549 : 36) กล่าวว่า บทบาทเป็นลักษณะพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง และปฏิกริยาของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สถานภาพ (Status) จริงในสังคม
2. บทบาทที่ควรจะเป็น

3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดบทบาทที่ควรจะเป็น

4. ฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้นได้มาจากการขัดเกลาทางสังคม ในสังคมนั้น อย่างไรก็ตาม บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกัน พฤติกรรมที่เป็นจริง ของคนที่ครองฐานตำแหน่ง เพราะพฤติกรรมจริงเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองตำแหน่งที่มี บทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และของคนอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรม

มินต์ซ์เบิร์ก (Mintzberg, 1977 : 156 ; อ้างถึงใน กรรณิการ์ ขวัญอารีย์, 2548 : 53) กล่าวว่า บุคคลจะต้องปฏิบัติงานในบทบาท 10 บทบาทด้วยกัน ซึ่งสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มบทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มบทบาทการตัดสินใจ ดังนี้

1. บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) ได้แก่ บทบาทของความเป็นหัวหน้าในเชิงสัญลักษณ์ (Figurehead Role) เช่น ประธานในงานพิธีการต่าง ๆ บทบาทการแสดงออกในฐานะผู้นำ (Leader) ได้แก่ การจ้างงาน การอบรม การกระตุ้นใจ และการ รักษาระเบียบวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนบทบาทสุดท้าย คือ บทบาทการประสานงานใน กลุ่ม (Liaison Role) ได้แก่ การกระทำกิจกรรมซึ่งต้องสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่ภายใน และภายนอกองค์กร เป็นการติดต่อประสานงานภายในองค์กร และการประสานงานนอกองค์กร เป็นต้น

2. บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Roles) เป็นบทบาทในการรับและเก็บรวบรวมข่าวสารจากใน และนอกองค์กรของตน เช่น การอ่านวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แล้วพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน เช่น องค์กรคู่แข่งขันมีการวางแผนอะไรในช่วงนี้ รัฐออกกฎหมายใหม่มีผลกระทบต่อองค์กรหรือไม่ เป็นต้น

3. บทบาทการตัดสินใจ (Decisional Roles) มินต์ซ์เบิร์ก (Mintzberg) ได้กำหนดบทบาทการตัดสินใจไว้ 4 ประการ คือ บทบาทในฐานะผู้ประกอบการ (Entrepreneurs) คือ ผู้ดูแลโครงการใหม่ๆ ที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น บทบาทของผู้จัดการความวุ่นวายหรือปัญหาต่าง ๆ (Disturbance Handles) ที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นอยู่นอกเหนือความ คาดหมาย (Unforeseen Problems) บทบาทของผู้จัดสรรทรัพยากร (Resource Allocaters) ใน การรับผิดชอบกระจายทรัพยากร คน สิ่งของ และเงินไปตามส่วนต่างๆ ขององค์กรและสุดท้าย คือบทบาทของผู้เจรจาต่อรอง (Negotiators) เพื่อทำหน้าที่ตกลงและเจรจาต่อรองกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเป็น สหภาพแรงงาน ผู้ถือหุ้น ฯลฯ ในการเพิ่มผลประโยชน์ให้กับองค์กร

ราล์ฟ ลินตัน (Ralph Linton. 1987 : 123 ; อ้างถึงใน นุจรี เกตุปราชญ์. 2549 : 61) เขากล่าวว่า “ตำแหน่ง สถานภาพ เป็นผู้กำหนดบทบาท ผู้ที่มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น บุคลิกภาพของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และ วัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย

สรุปได้ว่า บทบาทเป็นการกระทำของคนในสังคม ซึ่งสามารถแบ่งได้หลายลักษณะ เช่นบทบาทที่ควรกระทำ บทบาทที่สังคมได้กำหนดไว้ หรือบทบาทตาม อุดมคติ บทบาทที่กระทำจริง บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร บทบาทการตัดสินใจ ซึ่งแต่ละบทบาทมีความสำคัญใน การปฏิบัติหน้าที่ และเป็นสิ่งที่สังคมมีความคาดหวัง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

1. ความหมายของการพัฒนา

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามีนักวิชาการหลากหลายท่าน ได้แสดงทัศนะไว้ ดังนี้

สุเทพ เชาวลิขิต (2541 : 71) ได้สรุปแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ที่กล่าวความหมายของการพัฒนาได้ว่า

- 1.1 การทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้นก้าวหน้าขึ้น โดยไม่หยุดนิ่ง
- 1.2 การเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจอย่างมีระบบ
- 1.3 การกระจายรายได้ของบุคคลในชุมชน
- 1.4 กระบวนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- 1.5 กระบวนการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชนบททั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 1.6 กระบวนการจัดองค์การทางสังคมที่มีสมรรถภาพดีกว่า
- 1.7 การปรับปรุงระบบสังคมให้ทันสมัย
- 1.8 การเพิ่มขีดความสามารถของสังคมอย่างสูงสุด
- 1.9 การเปลี่ยนแปลงในระบบทั้งคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม
- 1.10 การเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทางหรือวางแผนไว้ล่วงหน้า
- 1.11 การสร้างความเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและระหว่างชุมชนต่าง ๆ
- 1.12 การปรับปรุงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สังคมไม่พึงปรารถนา

จากความหมายข้างต้นอาจแบ่งแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาออกได้ 4 กลุ่ม ตามแนวความคิด ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มีความคิดเห็นว่า การพัฒนา หมายถึง ความเจริญเติบโต (Growth) คือเป็นการเพิ่มของผลผลิตซึ่งกระทำโดยระบบสังคมร่วมกับสิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตข้าวเพิ่มขึ้น การสร้างถนน สะพาน เขื่อน เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระบบกระทำ การ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงระบบสังคม ระบบการเมืองและระบบบริหาร

กลุ่มที่ 3 มีความคิดเห็นว่า การพัฒนาเป็นการเน้นถึงวัตถุประสงค์หลักถ้าเป็นการ บริหารด้วยวัตถุประสงค์ (Management by objectives) คือการทำงานที่มุ่งวัตถุประสงค์เป็นหลัก กล่าวคือ การพัฒนาต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และความต้องการที่ได้รับความเห็นชอบหรือการสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง

กลุ่มที่ 4 มีความคิดเห็นว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโดยการวางแผน เพื่อไปใช้ในการดำเนินการเพื่อกำหนดหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การพัฒนาจึงเป็นการวางแผนเพื่อหามาตรการให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยากที่ไม่พึงปรารถนา โดยการชักชวนหรือกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างสังคมของประชากรเป้าหมาย โดยโครงการที่วางขึ้นนั้น เพื่อปฏิบัติการให้บรรลุผลตามเป้าหมายด้วย กลวิธีการทำงานพัฒนาต่างๆ

2. ความหมายของชุมชน

สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์ (2542 : 37) อธิบายว่า ชุมชน คือ กลุ่มชนซึ่งรวมกันอยู่โดยมีความรู้สึกผูกพันกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการปฏิบัติระหว่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและการรวมกันอยู่ในเขตนั้น

จิรพรธม กาญจนจิตรา (2543 : 40) กล่าวว่าชุมชน คือ หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยในอาณาเขตบริเวณ เดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความรู้สึกผูกพันกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะโดยอาศัย หลักผูกพัน ในทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือศาสนาเดียวกัน แต่ละคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้นๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 20) อธิบายว่าชุมชน คือกลุ่มชนซึ่งรวมกันอยู่โดยมีความรู้สึกผูกพันกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีกิจกรรมต่าง ๆ หลายด้านร่วมกัน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2548 : 30) กล่าวว่า ชุมชนเป็นหน่วยทางสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น ครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัว โรงเรียน วัด ร้านค้า โรงงาน

ฯลฯ รวมกันเป็นหมู่บ้านเป็นเมืองเป็นการตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ชุมชน

สรุปได้ว่า ชุมชน หมายถึงกลุ่มบุคคลที่รวมกันอยู่ในอาณาเขตและภายใต้ระเบียบหรือข้อบังคับเดียวกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมร่วมกัน กิจกรรมร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ชุมชน และอย่างเดียวกัน

3. ความหมายของการพัฒนาชุมชน

จางง์ อติวัฒนสิทธิ์ (2543 : 153) อธิบายว่า การพัฒนาชุมชน คือ การเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นจริงอยู่ (สภาพที่ไม่พึงปรารถนา ไม่ดีงาม) ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (สภาพที่พึงปรารถนาที่ดีงามหรือ เจริญ) กล่าวคือเป็นการจูงใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพของ ส่วนประกอบต่าง ๆ ในชุมชน จากสภาพที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาอันเป็น เป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้ การพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงชุมชน โดยมีการวางแผน (Planned community change)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2548 : 32) อธิบายว่า การพัฒนาชุมชนคือ การพัฒนาคนให้มีความสามารถ ในการคิด ตัดสินใจ การกระทำ การรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ตนเองและชุมชนรวมและยังเป็นกระบวนการ (Process) ทำงานอย่างหนึ่งและเป็นกลยุทธ์ ๆ หนึ่ง (Strategy) ซึ่งมีจุดหมายปลายทางสูงสุดอยู่ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณธรรม

ทองคุณ หงษ์พันธ์ (2541: 36) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน (Community development) ไว้ว่า 1) การพัฒนาชุมชน คือการสร้างสรรค้ความเจริญและยับยั้งความเสื่อมของชุมชน เป็นการสร้างชุมชนให้เจริญ โดยอาศัยกำลังความรู้และ ความสามารถของประชาชนและความช่วยเหลือของรัฐบาลร่วมกัน 2) เป็นกระบวนการที่มุ่งชักจูงและส่งเสริมประชาชนให้มีความกระตือรือร้นสนใจที่จะเข้าร่วมมือดำเนินการปรับปรุงการทำมาหากินและสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น และ3) เป็นการพัฒนากำลังความคิด และความสามารถของประชาชนในการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐบาลกับประชาชนและระหว่างประชาชนด้วยกันเพื่อ ปรับปรุงตนเองและชุมชน ไปสู่ความเจริญทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา อนามัยและ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันจะนำไปสู่ความมั่นคงของชาติ และการปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย

จากแนวทางดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการ (Process) อันเป็นทั้งวิธีการ (Method) และยังเป็นทั้ง โครงการหรือแผนงาน (Program) อีกทั้งขบวนการ (Movement) อยู่ในตัวเสร็จ ซึ่งในหลักการดังกล่าว ก็เพื่อการพัฒนาให้คนในชุมชนมีคุณภาพ คุณธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมด้วยกัน

4. ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน

นักวิชาการ ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน ดังนี้

จิรพรรณ กาญจนจิตรรา (2543 : 44) ได้อธิบายไว้ว่า “ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนไว้ว่า การ ดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้น ถือว่าพลังสำคัญที่จะบันดาลให้งานบรรลุผลสำเร็จความมุ่งหมายนั้น มาจากประชาชน โดยเชื่อว่าประชาชนทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนต่ำต้อยหรือด้อยการศึกษาเพียงใด ก็ยังมีพลังและความปรารถนาที่จะปรับปรุงวิถีการดำรงชีวิตของคนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น การกระตุ้นเตือนและ ค้ำชูพลังดังกล่าว จะเป็นผล ให้มีการขุดค้นและนำเอา ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีอยู่ในชุมชนชนบท ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชนในทุกด้านพร้อม ๆ กัน ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน จึงถือว่าถ้าประชาชนได้บรรลุถึงความปรารถนาหรือความสุข ในชีวิตได้มากเท่าใดก็ยิ่งเป็นสิ่งที่ดีงามเท่านั้น และการช่วยเหลือในลักษณะนี้ถือว่าเป็นหน้าที่ ของเพื่อนมนุษย์ในสังคมด้วยกัน

พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์ (2547 : 31) ได้กล่าวถึงเรื่องปรัชญาของ การพัฒนาชุมชนไว้ 5 ประการคือ

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีความสำคัญและมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงมี สิทธิอันพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม และอย่างบุคคลมีในฐานะเกียรติ ที่กำหนด วิถีการ ดำรงชีวิตของตนไปในทิศทางที่ตนต้องการ
2. บุคคลแต่ละคนย่อมมีสิทธิและสามารถที่จะกำหนดวิถีการดำรงชีวิตของตนไป ในทิศทางที่ตนต้องการ
3. บุคคลแต่ละคนถ้าหากมีโอกาสแล้วย่อมมีความสามารถที่จะเรียนรู้เปลี่ยนแปลง ทัศนะ ประพฤติปฏิบัติและพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นได้
4. มนุษย์ทุกคนมีพลังในเรื่องความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ และความคิด ใหม่ ๆ ซึ่งซ่อนเร้นอยู่และพลังความสามารถเหล่านี้สามารถเจริญเติบโตและนำออกมาใช้ได้ถ้าได้รับการ พัฒนา
5. การพัฒนาพลังและขีดความสามารถของชุมชนในทุกด้านเป็นสิ่งพึงปรารถนา และมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของบุคคล ชุมชน และรัฐ

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าปรัชญาของการพัฒนาชุมชนตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคงแห่งความ ศรัทธาในตัวเองว่าเป็นทรัพยากรที่มีความหมายและสำคัญที่สุด มนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะ พัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นถ้ามีโอกาส การพัฒนาทั้งหลายจะปราศจากผลสิ้น ถ้าหากมองข้ามใน เรื่องการ พัฒนาบุคคลแต่ละคนให้มีทัศนะที่ถูกทางและมีขีดความสามารถสูงขึ้น อีกประการหนึ่ง การพัฒนา ชุมชน ก็คือ ความศรัทธาในเรื่องความยุติธรรมของสังคม การมุ่งขจัดความขัดแย้ง และความเลื่อม

ถ้าต่อกันสูงที่เห็น ได้ชัดในหมู่มวลชนนั้นเป็นเรื่องที่อารยสังคมพึงยึดมั่น ประการ สุดท้ายความไม่รู้จักความดีดั่งและการใช้กำลังบังคับ เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของ การพัฒนา และความเจริญรุดหน้าจะเกิดขึ้น ได้ก็ด้วยวิธีการให้การศึกษานั้น การให้ การศึกษาและให้โอกาสจะช่วยดึงพลังซ่อนเร้นในตัวคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม และการพัฒนาจะมีประสิทธิภาพได้ ก็ต้องยึดหลักการรวมกลุ่มและการทำงานกับกลุ่มเพราะ มนุษย์เราเป็นสัตว์สังคม การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะช่วยให้คนได้ เจริญเติบโตโดยเร็วที่สุด

5. หลักการพัฒนาชุมชน

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดหลักการดำเนินงานพัฒนาในที่ประชุมเดือนมีนาคม 2500 ไว้ 10 ประการ ดังนี้ (พระครูสาครกิจจานุกูล (วิศิษฐ์ จนท โน) 2554 : 24-25)

1. โครงการพัฒนาชุมชน จะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชนเริ่มจากโครงการง่ายๆ ก่อนแล้วค่อยๆ ไปสู่โครงการที่ยากขึ้น
2. โครงการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องเป็น โครงการอเนกประสงค์ คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือปรับปรุงความสุขความเจริญได้ในหลายๆ ด้านพร้อมๆ กัน
3. การพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องเริ่มการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติประชาชนพร้อมๆ กับการพัฒนาชุมชน หรือพร้อมๆ กับการดำเนินการของชุมชน
4. ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในโครงการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่เพื่อเป็นการสร้างพลังชุมชนและจัดรูปสถาบันหรือหน่วยงานปกครอง หน่วยงานบริหารงานของประชาชนขึ้น
5. ต้องแสวงหาผู้นำในท้องถิ่นและพัฒนาผู้นำท้องถิ่นขึ้นตามลักษณะของกิจกรรมและความจำเป็นของชุมชน
6. ให้สตรีและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการให้มากที่สุด เพราะสตรีมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของงานแนะแนวความคิดต่างๆ ส่วนเยาวชนสามารถเป็นกำลังรับช่วงงานและขยายผลงานได้เป็นอย่างดี
7. รัฐบาลจะต้องจัดบริการไว้ให้พร้อมเพื่อสนับสนุนงาน และเป็นหลักประกันในประสิทธิภาพของผลงานและเป็นกำลังใจให้แก่ประชาชน
8. ต้องมีการวางแผนงานเพื่อการพัฒนาชุมชนตั้งแต่ระดับประเทศถึงระดับท้องถิ่น และการบริหารในทุกกระดับจะต้องมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง
9. ในการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนนั้น ควรสนับสนุนให้องค์การของเอกชน องค์การอาสาสมัครต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วม ด้วย

10. ในการวางแผนการพัฒนาชุมชนนั้น ต้องมีการวางแผนให้มีการพัฒนาหรือ ความเจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กัน ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ระดับกับทุก ส่วนของประเทศ

6. เป้าหมายของการพัฒนาชุมชน

นักวิชาการ ได้นำเสนอเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ ดังนี้

จิรพรรณ กาญจนจิตรา (2543 : 42) กล่าวถึงการพัฒนาชุมชนว่า “เป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) คือ การพัฒนาคน โดยมุ่งให้คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจของตนเองในการที่จะปรับปรุงสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน บนพื้นฐานของ การปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2548 : 23) ได้พูดถึงเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนนั้น “เป็นเป้าหมาย อุปกรณ์ (Instrumental goal) คือ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ และไม่ใช่วัตถุ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ครอบครัวและประชากรอนามัยและสาธารณสุข นันทนาการ

สุเทพ เชาวลิต (2541 : 23) ได้กล่าวว่า กรรมการพัฒนาชุมชน มีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอยู่ 5 ประการ คือ

1. เร่งการเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายของชุมชน
2. ปรับปรุงส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
3. ปรับปรุงส่งเสริมอนามัย และสุขภาพิบาล
4. ส่งเสริมการศึกษา และวัฒนธรรมตลอดทั้งให้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็น
5. พัฒนาประชาชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนจาก

เป้าหมายของการพัฒนาชุมชนให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพสมบูรณ์นั้นต้องพัฒนาทั้งคนและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน

7. วิธีการพัฒนาชุมชน

อนันท์ วิริยะพินิจ (2545 : 24-26) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาชุมชน 7 วิธีการไว้ดังนี้

1. การให้การศึกษ้อบรมแก่ประชาชนที่มีการศึกษาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยกระบวนการให้การศึกษ้อบรม พัฒนาความรู้ ความคิด เฉลียวฉลาด อันจะนำไปสู่การสร้างสรรคแต่สิ่งที่ตั้งามซึ่งได้จากการศึกษ้อบรม

2. การจัดตั้งกลุ่มและพัฒนากลุ่มหรือองค์กรของประชาชนให้เป็นผู้พร้อมที่จะรับและร่วมปฏิบัติในสิ่งเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อันเกิดจากการพัฒนาอยู่เสมอ รวมถึงความคิดแรงกาย

แรงใจ และวัสดุ เงินทุน เพื่อรวมกันเป็นกลุ่มขึ้น และเป็นองค์กรสร้างพลังการคิด ตัดสินใจร่วม ปฏิบัติและรับผิดชอบด้วยกัน อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่น

3. การสรรหาและพัฒนาผู้นำของชุมชน การจัดตั้งกลุ่มของประชาชนขึ้น เพื่อ บริหารงานและคิดสร้างกิจกรรมและแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มออกให้เกิดประโยชน์ โดย ต้องมีผู้นำและผู้ปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ เป็นผู้นำที่ดีและเข้มแข็งสามารถปฏิบัติหน้าที่ ด้านบริการและนำความคิดประชาชนแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เป็นอย่างดี

4. การส่งเจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเป็นทางการเป็นมิตรกับประชาชนในชุมชน ทำหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐควรทำหน้าที่เป็นเพื่อนคู่คิด คอยแนะนำ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการคิดริเริ่ม การแสวงหาพลังมวลชน กระตุ้น เร่งเร้าให้ประชาชนมีความคิดริเริ่ม และกล้าคิด มีความรับผิดชอบ ต่อการพัฒนาชุมชนของตนเองได้

5. การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การพัฒนาชุมชนเชื่อมั่นว่าการเริ่มต้นที่ดี ช่วยให้งานสำเร็จไปแล้วครั้งหนึ่ง และการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาชุมชนนั้น ไม่ควร จะ ล้มเหลวเพราะจะเป็นการทำลาย แรงบันดาลใจ ความกล้ากระตือรือร้นในการทำงานของ ประชาชน ดังนั้นการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชนควรต้องมีความสำคัญอย่าง ยิ่ง เพราะจะ ทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและตระหนักในปัญหามากขึ้น ดังนั้นก่อนลงมือทำโครงการพัฒนา จะต้องมี การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในทุก ๆ ด้านของชุมชน และข้อมูลแต่ละด้านให้ ประชาชนและ ผู้นำมีส่วนร่วมรับผิดชอบรับรู้อย่างใกล้ชิดเพราะประชาชน และผู้นำได้รับรู้ปัญหาด้วยตัว ของเขาเอง

6. การวางแผนและวางโครงการ การพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องมีการวางแผนอย่าง มี ระบบและมีหลักวิชาการ การนำแผนออกปฏิบัติโดยจัดทำเป็นแผน โครงการต่าง ๆ และการ ดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงเน้นการวางแผน วาง โครงการขึ้น โดยประชาชนตามสภาพปัญหาและ ความต้องการของประชาชน และทางฝ่ายรัฐบาลจะต้องมีการวางแผนจากเบื้องบนแล้วต้องมี การ วิเคราะห์ให้สอดคล้องกับแผนของประชาชนเป็นสำคัญ

7. การประสานงานและการร่วมมือในการปฏิบัติงาน การพัฒนาชุมชน ไม่ใช่เป็น งานของประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐคนใดคนหนึ่ง หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เนื่องจากกิจกรรมที่จะต้องพัฒนาในชุมชนนั้นมีมากมาย จะต้องทำให้การประสานสอดคล้อง เกื้อกูลกัน ดังนั้นการประสานงานทั้งทางวิชาการ บุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ใน โครงการจึงมีความจำเป็นและสำคัญ ในโครงการและการนำโครงการออกปฏิบัติและขั้นตอน ต่างๆ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลทุกคนทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องให้ความ ร่วมมือ

กันอย่างใกล้ชิดตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและความถนัดของคน เพื่อให้การวางแผน การปฏิบัติออกมาให้เกิดความรัดกุมและรับรู้ร่วมกันจากการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย

บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน

1. บทบาทโดยทั่วไปของพระสงฆ์

พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันศาสนาและสังคม เพื่อให้สังคมมีความสงบสุข พระสงฆ์ ควรมีบทบาทในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ พระสงฆ์อยู่ในชุมชน ด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ (เสาวลักษณ์ ขำนิล. 2549 : 32)

- 1.1 การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ต้องอาศัยปัจจัยสี่ที่ชาวบ้านถวาย
- 1.2 สภาพและเหตุการณ์ในสังคมย่อมมีผลกับการบำเพ็ญปฏิบัติสมณธรรม
- 1.3 คุณธรรมคือ เมตตาธรรมพระสงฆ์จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์เกี่ยวกับชนบทไทย พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญ ดังนี้
- 1.4 ทำหน้าที่สั่งสอนธรรมและส่งเสริมให้ชาวบ้านทำบุญกุศลต่าง ๆ
- 1.5 ฝึกอบรมอาชีพหรือสมภารวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ประนีประนอม และบางครั้งทำหน้าที่เยียวยารักษาผู้เจ็บป่วย
- 1.6 เป็นผู้ช่วยส่งเสริมความสามัคคีในหมู่บ้าน โดยช่วยขจัดความขัดแย้งของประชาชนในหมู่บ้านได้ เพราะคนโดยส่วนมากเชื่อฟังพระผู้ทรงศีลอยู่แล้ว
- 1.7 อบรมสั่งสอนเด็กคือที่พ่อแม่หมดความสามารถจะอบรมได้ด้วย ตัวเอง รวมทั้งอนุเคราะห์เด็กกำพร้า
- 1.8 สั่งสอนเทคนิคขั้นพื้นฐาน เช่น สถาปัตยกรรม ช่างไม้ ช่างก่ออิฐปูน ช่วยปรับปรุงการเกษตรและการรักษาโรคภัยยาแผนใหม่
- 1.9 หน้าที่ไม่เป็นทางการของหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยวางแผนแนะนำ สนับสนุนงานของชาวบ้าน โครงการพัฒนาต่างๆ ในเมืองไทยที่สำเร็จไปได้นั้นส่วนหนึ่งเป็น เพราะเจ้าหน้าที่รัฐบาลขอความร่วมมือจากชาวบ้านโดยผ่านพระสงฆ์ซึ่งชาวบ้านเคารพนับถือ
- 1.10 เป็นผู้นำประชาชนในทางวิญญาณเป็นที่พึ่งทางจิตใจ สงฆ์สามารถ แก้ปัญหาส่วนตัวของผู้เดือนร้อนใจ
- 1.11 เป็นธรรมทูต และพระธรรมจาริกซึ่งไปเผยแผ่หลักธรรมแก่ ชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเขาเกิดความรู้สึกรักชาติ ไม่ทำไร้เลื่อนลอยและหันมาเคารพนับถือ ศาสนา

อย่างไรก็ตาม บทบาทหลักของพระสงฆ์ คือ การให้การศึกษแก่ประชาชน โดยเฉพาะในด้านการดำรงชีวิตที่ดีงาม ชีวิตที่ประเสริฐ ตามหลักการพระพุทธศาสนา เรียกว่า บทบาทของครู แม้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไปว่าเป็น พระบรมครู ทำหน้าที่ฝึกเทศาและมนุษย์ได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า เพราะพระองค์ฝึกคนธรรมดา ให้เป็นคนดี (กัลยาณชน) และกลายเป็นคนประเสริฐ (อริยชน) ในระดับสูงสุดคั้งนั้นบทบาทของ พระสงฆ์ ในฐานะครูเป็นบทบาทถาวรตลอดมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน (เสาวลักษณ์ ขำนิล. 2549: 34-35)

รัชนิกร เศรษฐ (2538 : 123-125) อธิบายว่าบทบาท ของพระสงฆ์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของชาวพุทธ ต้องมีหน้าที่ดังนี้

1. พระสงฆ์เป็นหนึ่งในรัตนะ 3 เป็นสิ่งที่เคารพนับถือบูชาสูงสุดในพุทธ ศาสนา เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นผู้นำทางจิตใจ ด้วยการพัฒนาหรือยกระดับจิตใจของคนให้สูงขึ้น ด้วยการมีธรรม มีเหตุมีผล และเข้าสภาพต่างๆ ตามความเป็นจริง เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเพื่อ หลุดพ้น สามารถเป็นที่พึ่งบวชของพุทธศาสนิกชนชาวบ้าน
2. สอนธรรม พระสงฆ์นอกจากมีหน้าที่ในการศึกษาและปฏิบัติพระธรรม คำสอน ของพระพุทธเจ้าแล้วยังมีหน้าที่สำคัญในการประกาศเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอน เป็นหน้าที่โดย ตรงที่พระสงฆ์จะสอนธรรมให้เป็นธรรมทาน เทศนาสั่งสอนอบรมประชาชนทุกชั้น ทุกเพศทุกวัย ให้เกิดศรัทธาสาหะความเชื่อความเลื่อมใส ชี้งให้รู้บาปบุญคุณและโทษ ความเลื่อมเหตุแห่ง ความเลื่อม ความเจริญและเหตุแห่งความเจริญ ให้เข้าใจและให้เห็นจริง แนะนำให้ละเว้น ความ ชั่ว หันมาประพฤติดีมีเมตตา สัจจะ กตัญญูกตเวที หิริโอตตปปะ คีล ห้าเป็นต้น
3. นำปฏิบัติ พระสงฆ์เมื่อศึกษาเข้าใจในธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าแล้ว จะต้องปฏิบัติ ปฏิบัติซื่อตรง ปฏิบัติถูกต้องและปฏิบัติชอบ ในธรรมวินัยที่ได้ศึกษาอบรมมาเป็นอย่างดี โดยการรักษาศีล 227 อย่างเคร่งครัด ปฏิบัติอภิสมาจารสำรวมอินทรีย์ และการสร้างคุณธรรม ต่าง ๆ ที่แสดงเป็นแบบอย่างการครองชีวิต เช่น สัน โดย มีเมตตา สัจจะ ให้เกิดขึ้น อันเป็น ตัวอย่าง ให้แก่ประชาชนประพฤติปฏิบัติตาม
4. พัฒนา พระสงฆ์สามารถทำหน้าที่ ช่วยเหลือดำเนินการและให้คำปรึกษาชุมชน หรือชาวบ้านและที่สำคัญ การพัฒนาในสถานที่วัด รั้วกำแพง อาคารและสิ่งก่อสร้างการพัฒนา สิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ให้ร่มรื่นเป็นธรรมชาติ และการพัฒนาต้องสอดคล้อง และถูกต้องตามพระ ธรรมวินัยและพัฒนาหมู่บ้าน เป็นผู้นำชาวบ้านสร้างสรรค์พัฒนาสิ่งที่จำเป็นสำหรับชาวบ้านและ ประชาชนทั่วไป โดยการชักชวนให้ร่วมกลุ่มร่วมแรงร่วมใจและร่วมทุนสร้างกองทุนประจำ

หมู่บ้าน หรือการสร้างถนนภายในหมู่บ้าน ขุดคู คลองส่งน้ำ ท่อระบายน้ำ สร้างสุขศาลา สวน
สุขภาพ เป็นต้น

5. ปรีกษาคี พระสงฆ์เป็นที่ปรึกษาให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นที่
เชื่อถือศรัทธามากและมีสถานที่อยู่แน่นอนสำหรับสังคมไทย เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ และให้
คำปรึกษาในด้านศาสนพิธี ความรู้วิชาทางด้านจิต ช่วยแก้ปัญหาของสังคมชาวบ้าน เมื่อ ชาวบ้านมี
ปัญหาชีวิต และครอบครัว

6. มีส่วนช่วยสังคม การช่วยสังคมของพระสงฆ์ ไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ สอนรู้จัก
ขยันหมั่นเพียร สอนให้รู้จักเก็บออมรู้จักประหยัด สอนให้สันโดษ ด้านการปกครอง เป็น
แบบอย่างที่ดีในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้อยู่ในกรอบแห่งพระธรรมวินัย ช่วยพัฒนาจิตใจ
ของประชาชนชาวบ้านกลุ่มหรือเผ่าต่าง ๆ ให้เป็นพลเมืองดีมีศีลธรรม ลดปัญหาเหล่านี้พระสงฆ์
จะมีความเข้าใจและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถมีส่วนช่วยในด้านการศึกษาของชาติ ให้
การศึกษาแก่คนยากจน พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นครูสอน เป็นศูนย์กลางของศึกษาชุมชน เป็นต้น
และพระสงฆ์เป็นองค์ประกอบหลักของสถาบันพระพุทธศาสนา เพราะเป็นผู้ทำให้เกิด ความ
เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่ทำให้พระพุทธศาสนาหยั่งรากฝังลึกลงในสังคมจนเป็น สถาบัน
สำคัญหนึ่งของสังคม เมื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นสถาบันทางศาสนา
องค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่ง คือวัดและพระสงฆ์มีอิทธิพลและบทบาทต่อวิถีชีวิตของ ประชาชน
มาก เพราะวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมทางจิต ศีลธรรมและพฤติกรรมต่าง ๆ พระสงฆ์นอกจากจะ
เป็นที่เคารพของชาวบ้านในชุมชนแล้วยังนับว่าเป็นทรัพยากร บุคคลที่มีคุณค่าในการมีส่วนร่วม
พัฒนาสังคม หากนักวิชาการนำความรู้ รู้จักทรัพยากรและ แรงงานมาใช้อย่างถูกต้อง จะช่วย
เสริมสร้างความเจริญอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประ โยชน์ อย่างถูกต้อง จะช่วยเสริมสร้างความ
เจริญอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ดัง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ขออัญเชิญมา ณ ที่นี้ “การ ใช้หลักวิชา และความคิดริเริ่มสร้างงานที่
อาจดูไม่ใหญ่โตนัก แต่ประสิทธิภาพสูงและอำนวย ประโยชน์โดยตรงได้มาก โดยการนำเอา
ทรัพยากรตามธรรมชาติ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนแรงงานของคนส่วนใหญ่ให้ได้เต็มเม็ดเต็ม
หน่วยและให้เกิดความเสียหายหรือสูญเปล่า น้อยที่สุด การสร้างความเจริญในลักษณะนี้ จะช่วย
สร้างความเจริญของกิจการส่วนร่วมได้ แน่นนอน

ส่วนบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนควรปฏิบัติดังนี้ (พิสิณฐ์ บุญไชย และ
ทรงคุณ จันทจร. 2540 : 34-36)

1. เป็นผู้นำทางจิตใจ ศรัทธาและปัญญา เนื่องจากความเจริญทางวัตถุและ
ความ รวดเร็วของข้อมูล ข่าวสาร พุทธศาสนิกชนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสั่งสอน

ของพระพุทธศาสนา ไม่มีหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่มีศรัทธา และปัญหาที่ถูกต้อง พระสงฆ์จึงควรเป็นผู้นำ ทางจิตใจของประชาชนและชุมชน เพื่อยกระดับจิตใจของประชาชนด้วยหลักธรรมคำสอนทางศาสนาให้สามารถมีชีวิตอย่างเป็นสุขมีศรัทธา และปัญหาที่ถูกต้อง

2. พัฒนาจิตใจของประชาชน ด้วยกระบวนการให้การศึกษอบรมและส่งเสริมประชาชนให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี มีสรรถภาพจิตใจที่เข้มแข็ง มีความเอื้ออาทรต่อ บุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

3. ส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนและประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในวัด ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด รวมทั้งการจัดให้วัดเป็นอุทยานการศึกษา เป็นแหล่งความรู้แก่เยาวชนและประชาชน

4. ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำ ชาติไทย ต่อเนื่องยาวนานแต่โบราณกาล แต่ในปัจจุบันการไหลบ่าทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ทำให้เกิดผลเสียต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ พระสงฆ์จึงควรปลุกจิตสำนึกแก่ประชาชนทางด้านการสร้างจิตสำนึกในการเป็นศาสนาประจำ ชาติของพุทธศาสนาจิตสำนึกในหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน และจิตสำนึกในการศึกษาอบรมปฏิบัติธรรมให้เป็นผู้ดี ผู้รู้และผู้เบิกบานอยู่เสมอ

5. ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบความทุกข์ยากและเดือดร้อน ในฐานะที่วัดเป็นส่วนหนึ่งในโครงการของสังคมชุมชน เมื่อประชาชนประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนพระสงฆ์ จึงควรให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบความทุกข์ยากเท่าที่จะสามารถทำได้โดยการให้ธรรมะ คำปรึกษา แนะนำ และการให้กำลังใจ

6. ช่วยแก้ไขปัญหาของชุมชน พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตามความสามารถ โดยทำเป็นขั้นตอน มีการวางแผนตามหลักอริยสัจสี่ของพระพุทธเจ้า คือ ต้องรู้ทุกข์ รู้สภาพของทุกข์ก่อนว่ามีอะไรบ้าง รู้สมุทัย รู้สาเหตุแห่งทุกข์ รู้นิโรธ ทางแห่ง การดับทุกข์ และรู้มรรค วิธีที่จะดับทุกข์

7. ช่วยพัฒนาชุมชนให้เป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยเป็นแกนนำ ร่วมกับผู้นำชุมชนและชาวบ้าน พัฒนาชุมชนตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง คือ การพัฒนาด้านจิตใจการพัฒนาด้านสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน

ดังนั้นจึงถือว่า “พระสงฆ์จะต้องพยายามสร้างเครือข่ายประสานงานและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์ให้เป็นชุมชนหรือกลุ่มเพื่อที่จะทำให้สังคมหรือชุมชนรอบข้างยอมรับ จึงจะทำให้การสร้างชุมชนนั้นมีการเรียนรู้ องค์ความรู้ ซึ่งเป็นบทบาทที่จะต้อง ขึ้นมาทางในการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นด้านแนวความคิด แนะนำ สั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำทางด้านจิต

วิญญาณ อันเป็นการชักนำแนวทางไปสู่การพัฒนาสังคม ชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้าน จิตใจ ทางด้านเศรษฐกิจ เพราะคณะสงฆ์มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์สามัคคีกันดีเป็น รูปแบบแล้ว ระบบการจัดการ การบริหารชุมชน การปกครองก็เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคม กลุ่มย่อยๆ ไปสู่ การพัฒนาสังคมขนาดใหญ่ขึ้น

2. บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชน

พระสงฆ์ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อชุมชน ทั้งถิ่นและสังคมที่พระสงฆ์อาศัย อยู่และมีบทบาทที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน เป็นผู้ใกล้ชิดและเข้าใจความทุกข์ ยาก ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชน แต่ด้านการพัฒนาชุมชนพระสงฆ์ในฐานะผู้ที่เคารพ ศรัทธาของประชาชน และเป็นทีไว้วางใจ มีวัดเป็นศูนย์กลางในการกระทำ กิจกรรมต่าง ๆ ของ ชุมชน

พระเทพเวที (ป.ประยุตฺโต. 2544 : 23-30) ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ใน การพัฒนาชุมชน ดังนี้

2.1 การพัฒนาชุมชนด้านสังคม

พระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในด้านการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ ชุมชน นักเรียน นักศึกษา เผยแผ่ธรรมะ สงเคราะห์ผู้ยากไร้ พัฒนาถาวรวัตถุให้กับชุมชนมีการรับเลี้ยงดู เด็ก กำพร้า การเปิดโรงเรียนสอนเด็กก่อนเกณฑ์และโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและ บาลี พร้อมกับพระปริยัติธรรมสามัญ เป็นผู้ดำเนินงานบทบาทนักสังคมสงเคราะห์ และยังเป็น ผู้ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและผู้นำชาวบ้านทำให้เกิดความสามัคคีเป็นระเบียบเรียบร้อย แก่ ชุมชนและอำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การกิจกรรม ของชุมชน

2.2 การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่ของชุมชนมีฐานะยากจน อาศัยแต่เพียงประกอบอาชีพ หลัก คือ การทำนา โดยอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ ผลผลิตไม่แน่นอน ขาดอำนาจต่อรองใน ระบบ ตลาดทำให้เกิดความอดอยากยากแค้น และยังขาดความรู้ความสามารถในอันที่เห็นไป ประกอบ อาชีพ พระสงฆ์สามารถได้ดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนที่อยู่ในชุมชน ได้ โดยมีการเทศนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการ ดำเนินงาน การให้ความรู้ทางธรรมะ เช่นอาศัยอิทธิบาทสี่ ในการประกอบอาชีพ มีการเชิญ ผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนอาชีพแก่ ประชาชน แนะนำการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์ ประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่คดโกง และมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อแผ่

2.3 การพัฒนาชุมชนด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งหมายรวมถึง ความเป็นงานศิลปะ วรรณคดี คนตรี ปรัชญา ศิลปกรรม จรรยา ภาษา กฎหมาย ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้ถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อ ๆ มา เป็น เรื่องของการเรียนรู้จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มหนึ่ง ศาสนาพุทธก็มีอิทธิพลต่อคนไทยอย่างมาก ทั้งในด้านวัฒนธรรม จนกลายเป็นธรรมเนียมไทย ส่วนคติความเชื่อในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของพราหมณ์ สังคมไทยก็นำมาปฏิบัติไม่น้อย คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้น พระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อชีวิตของคน ไทยมาก เช่น ความกตัญญูกตเวที การมีสัมมาคารวะ ความสุภาพเรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี มีใจเมตตา ฯลฯ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของไทยเรามาแต่ โบราณจนถึงปัจจุบัน เมื่อประชาชนส่วนใหญ่มีความเคารพนับถือพระพุทธศาสนา มีอิทธิพลต่อ การ ดำรงชีวิต พระสงฆ์ก็มีบทบาทต่อสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและสังคมในท้องถิ่นนั้น ใน สังคมไทยแล้วจะมองเห็นวัฒนธรรมควบคู่กับการดำรงชีวิต โดยเฉพาะประเพณีที่เกิดขึ้นจาก พระพุทธศาสนาโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม จากชุมชนตลอด พระสงฆ์จึงต้องทำหน้าที่ให้ สอดคล้องกับหลักธรรมวินัยและ สภาพแวดล้อมของชุมชน จึงเห็นได้ว่าสังคมชาวอีสานอยู่ด้วยกัน อย่างมีความสุข สามัคคี จนนับ ถือเป็นแบบอย่าง ถ่ายทอดไปสู่ชนรุ่นหลังเป็นที่ยอมรับของ ชุมชน สังคมอื่นๆ ต่อไป

2.4 การพัฒนาด้านสาธารณสุข

พระหลายรูปเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการรักษาโรคในชนบท พระสงฆ์ ช่วยเหลือ สงเคราะห์ ชาวบ้านในเรื่องต่างๆ มาแต่ไหนแต่ไร รวมทั้งเรื่องเจ็บไข้ได้ป่วยเพราะวัดเคยเป็น ศูนย์กลาง ของชุมชน เป็นโรงเรียน เป็น โรงพยาบาล เป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรม พระสงฆ์ สามารถทำหน้าที่ด้านสาธารณสุขได้ โดยเริ่มจากให้ความรู้ในด้านสุขอนามัยแก่ชุมชน การทำให้ บริเวณวัดมีความสะอาด ศาลาการเปรียญมีความสะอาด รวมถึงที่พักสงฆ์ ห้องสุขา โดยทำให้เป็น แบบอย่างที่ดี ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชุมชน ส่งเสริมให้ ชุมชนปลูกยาสมุนไพรเพื่อรักษาโรค เป็นศูนย์กลางการอบรมการรักษาโรคเบื้องต้นให้กับชุมชน ใช้หลักธรรมในการรักษาผู้ที่ติดยาเสพติด และส่งเสริมการจัดหายาสามัญประจำบ้านให้ชุมชน เป็น ต้น ร่วม

2.5 การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

พระสงฆ์มีบทบาทอย่างมากในการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ดังนี้

1. จัดบริเวณวัดให้ร่มรื่นเยือกเย็น สงบให้วัดเป็นที่พึ่งของประชาชน โดยสร้าง บรรยากาศให้ประชาชนเห็นว่า บรรยากาศในวัดให้ความร่มเย็นต่างจากสังคมนอกวัดที่มีแต่ ความ

รื้อน ผู้ที่เข้ามาพบเห็นในวัดจึงพบความสงบ ความร่มเย็น การตั้งคนเข้าวัดในเบื้องต้น ลักษณะการจัดบริเวณดังกล่าวมีการจัดหลายลักษณะ เช่น การจัดสวนป่า การตัดแปลงตกแต่ง บริเวณวัด การปลูกต้นไม้ การจัดป้ายแสดงคำสอนต่างๆ เพื่อเตือนใจประชาชนที่เข้าไปใน บริเวณนั้น ผลดีอีกประการหนึ่งก็คือ การที่พื้นที่วัดสามารถครอบคลุมบริเวณป่าได้มากเพียงใด ก็เป็นการอนุรักษ์ป่าได้มากเพียงนั้นเพราะประชาชนไม่กล้าไปตัดต้นไม้ทำลายป่าในเขตวัด ลักษณะการจัดการสิ่งแวดล้อมของวัด

2. การจัดสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยความร่วมมือของวัด ทางราชการและประชาชน การพัฒนาชุมชนโดยการตัดถนน ทำรั้วบ้านให้เป็นระเบียบหรือลอกคลอง ปลูกต้นไม้ สรุปได้ว่าพระสงฆ์ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อชุมชน ท้องถิ่นและสังคมที่พระสงฆ์อาศัยอยู่และมีบทบาทที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน บทบาทที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาชุมชนด้านสังคม พระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในด้านการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ชุมชน นักเรียน นักศึกษา เผยแผ่ธรรมะ สงเคราะห์ผู้ยาก ไร้บทบาทด้านเศรษฐกิจ พระสงฆ์สามารถได้ดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้ โดยมีการเทศนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ให้คำปรึกษา บทบาทการพัฒนาชุมชนด้านวัฒนธรรม เช่น สอนเกี่ยวกับความกตัญญูกตเวที การมีสัมมาคารวะ ความสุภาพเรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี มีใจเมตตา ฯลฯ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของไทยเรามาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน การพัฒนาด้านสาธารณสุข พระหลายรูปเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการรักษาโรคในชนบท ช่วยเหลือสงเคราะห์ ชาวบ้านในเรื่องต่างๆ มาแต่ไหนแต่ไร รวมทั้งเรื่องเจ็บไข้ได้ป่วย พระสงฆ์มีบทบาทอย่างมากในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เช่นจัดบริเวณวัดให้ร่มรื่นเยือกเย็น สงบให้วัดเป็นที่พึ่งของประชาชน โดยสร้างบรรยากาศให้ประชาชนเห็นว่า วัดให้ความร่มเย็นต่างจากสังคมนอกวัด

สภาพทั่วไปของตำบลคอนจัว

ตำบลคอนจัวมีบริบทที่สำคัญ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว. 2557 : 1-8)

1. ที่ตั้ง

ตำบลคอนจัว มีระยะทางห่างที่ว่าการอำเภอบรบือ ประมาณ 16 กิโลเมตรและระยะทางห่างจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 44 กิโลเมตร

2. อาณาเขตและพื้นที่

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลคำพิ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลนาข่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลบัวมาศ อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลโนนราษี อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม

พื้นที่เขตตำบลคอนจัว มีเนื้อที่ทั้งหมด 13.69 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,510 ไร่
ครอบคลุมพื้นที่ 10 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน ในเขตตำบลคอนจัว

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านคอนจัว	122
2	บ้านคอนจัว	117
3	บ้านคอนจัว	93
4	บ้านน้อยบูรพา	133
5	บ้านหนองขาม	71
6	บ้านหนองขาม	118
7	บ้านหนองขาม	95
8	บ้านแสง	127
9	บ้านคอนจัว	84
10	บ้านหนองขาม	92
รวม		1,052

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว . 2556

3. ข้อมูลประชากร

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว มีประชากรทั้งสิ้น 4,064 คน แยกเป็นเพศชายจำนวน 2,034 คน เพศหญิงจำนวน 2,030 คน ความหนาแน่นของประชากรประชากรประมาณ 143 คน/ตารางกิโลเมตร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากรแยก ชาย หญิงในเขต ตำบลคอนจัว

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย	หญิง	
1	บ้านคอนจัว	206	210	416
2	บ้านคอนจัว	177	178	355
3	บ้านคอนจัว	163	173	336
4	บ้านน้อยบูรพา	264	256	520
5	บ้านหนองขาม	146	134	280
6	บ้านหนองขาม	258	246	504
7	บ้านหนองขาม	200	218	418
8	บ้านแสง	258	241	499
9	บ้านคอนจัว	188	165	353
10	บ้านหนองขาม	180	203	383
รวม		2,034	2,030	4,064

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว. 2556

5.4 สภาพเศรษฐกิจ

5.4.1 การประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ คือ อาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ย 25,000 ต่อคน/ปี

5.4.2 หน่วยธุรกิจ

- 1) ปั๊มน้ำมัน 2 แห่ง
- 2) โรงสีข้าว 18 แห่ง
- 3) ร้านจำหน่ายอาหาร 11 แห่ง
- 4) ร้านค้าปลีก 30 แห่ง
- 5) อื่นๆ 12 แห่ง

5.5 สภาพสังคม

5.5.1 การศึกษา

- 1) โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง

2) โรงเรียนประถมศึกษาชายชายโอกาส 1 แห่ง

3) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 2 แห่ง

5.5.2 สถาบันทางศาสนา วัด 3 แห่ง จำนวนพระสงฆ์ 19 รูป

5.5.3 สาธารณสุข

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง

2) ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน 10 แห่ง

3) อัตราการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

5.5.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1) สถานีดำรวจ ไม่มี

5.6 การบริการขั้นพื้นฐาน

5.6.1 การคมนาคม

1) มีถนนลาดยางจากอำเภอบรบือไปอำเภอนาดูนผ่าน 1 สาย

2) ใช้ถนน คสล. สัตถุจรภายในหมู่บ้าน

5.6.2 การโทรคมนาคม

1) มีโทรศัพท์สาธารณะ 10 แห่ง

5.6.3 การไฟฟ้า

1) มีไฟฟ้าครบ 10 หมู่บ้าน

2) ประชากรมีไฟฟ้าใช้ ครอบคลุมครัวเรือน

5.6.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

1) ลำห้วย จำนวน 4 สาย

5.6.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

1) ประปาผิวดินขนาดใหญ่จำนวน 2 แห่ง

2) บ่อบาดาล 12 แห่ง

3) บ่อน้ำตื้น 3 แห่ง

5.7 ข้อมูลอื่นๆ

5.7.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

1) ที่สาธารณประโยชน์ 1,500 ไร่

5.7.2 มวลชนจัดตั้ง

1) ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น รวม 307 คน

2) คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล 1 กลุ่ม

- 3) คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน 10 กลุ่ม
- 4) คณะกรรมการศูนย์เยาวชนระดับตำบล 1 กลุ่ม
- 5) ชุดประชาอาสาป้องกันและต่อต้านยาเสพติด 50 คน
- 6) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 93 คน
- 7) ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน 1 แห่ง
- 8) สภาคู่เด็กและเยาวชน 1 แห่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง น้อยมาก จึงได้นำงานวิจัยที่มีลักษณะที่สามารถเทียบเคียงกันได้มากกล่าวไว้ ดังนี้

นวรรตน์ สุวรรณผ่อง (2534 : 98) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่องานสังคมสงเคราะห์จิต เวช : ศักยภรณ์วัดที่มีสำนักสมถวิปัสสนากรรมฐานเขตกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาบทบาทในการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางด้านจิตใจ บทบาทในการรดน้ำมนต์ ให้วัตถุมงคลอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจ บทบาทในการสอนวิปัสสนากรรมฐานเพื่อความสงบสุขทางด้านจิตใจ บทบาทในการให้อยู่ที่อยู่อาศัยแก่คนที่ไร้ที่พึ่งและผู้เจ็บป่วยและบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมและการพัฒนาทางด้านจิตใจ ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางด้านจิตใจและด้านการส่งเสริมจริยธรรม กับการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นส่วนใหญ่ บทบาทด้านอื่นนั้นมีน้อย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการ ปฏิบัติงานของพระสงฆ์มากที่สุดใน การช่วยเหลือประชาชนก็คือการขาดแคลนทุนทรัพย์ นอกจากนี้ ยังพบว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่คิดว่ามีความสามารถ มีความพร้อมเหมาะสมที่จะช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ ว่าจะเป็นในระดับบุคคล กลุ่ม หรือชุมชนก็ตาม

พินิจ ลาภานานท์ (2539 : 93) ได้วิจัยเรื่องบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทว่าในปัจจุบัน แม้บทบาทของวัด และพระสงฆ์ต่อชุมชนจะสูญหายไปมากตามสภาพความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม แต่สำหรับในชนบทบางแห่ง พระสงฆ์ยังสามารถดำรง สถานภาพความเป็น ผู้นำชุมชน แต่บทบาทที่มีต่อชุมชนอาจจะมีลักษณะที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม แต่ บทบาทที่มี ประโยชน์มากต่อชุมชนชนบท คือ บทบาทในด้านการพัฒนาชนบท ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในชุมชนชนบทบางแห่ง เมื่อมีงานพัฒนาเข้าไปถึงชุมชน พระสงฆ์ในชุมชนจะเข้าไปร่วมงาน อาจจะเป็นผู้นำในการเสนอความคิดริเริ่มเป็นศูนย์รวมเรียกความร่วมมือจากประชาชนในกิจกรรม พัฒนาเหล่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ที่พบเห็นมักจะเป็นโครงการพัฒนาในการสร้างสาธารณณะและสิ่ง

สาธารณูปโภคต่างๆ เช่น บ่อน้ำ สะพาน ถนน ศาลา หรือห้องประชุม เป็นต้น เป็นการ แสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์เองก็ได้ตื่นตัวในบทบาทด้านการพัฒนาชนบท

รัชชพร พงษ์โสภณ (2540 : 101) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ สื่อบุคคลในการ ชี้นำ และปลูก จิตสำนึกประชาชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีพระสังฆา ธิการระดับ เจ้าอาวาส จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชากรพระสงฆ์ติดตามข่าวสารต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์และ วิทยุกระจายเสียงมากที่สุด ประชากรพระสงฆ์ส่วนใหญ่ อ่านหนังสือพิมพ์ ทุกวัน และเปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมทาง หนังสือพิมพ์มากที่สุด ในกรณีข่าวสารจากแหล่งสื่อสารมวลชนไม่สอดคล้องกัน พระสงฆ์ส่วนใหญ่จะตกลงใจเชื่อข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด และประชากรพระสงฆ์ส่วนใหญ่ นำข่าวสารที่ได้จากการอ่าน รัฟฟังหรือรับชม จากสื่อมวลชนต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ในการ ชี้นำ และอบรมสั่งสอนให้ประชาชนในชุมชน

พระมหาคุณฐา นันทเพชร (2540 : 89) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะคติของพระสงฆ์ต่อบทบาท การพัฒนา สังคม จากผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่เรียนวิชาเอกในมหาวิทยาลัยต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ พระสงฆ์ที่ เรียน เอกสังคมวิทยา มีทัศนคติเห็นด้วยกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม สูงกว่าพระสงฆ์ ที่เรียน วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาเอกศาสนาปรัชญา และวิชาเอก บาลี-สันสกฤต และมีแนวโน้ม ว่าปัจจัย อื่น ๆ เช่น พรรษา สถาบันการศึกษา จำนวนครั้งในการติดตามสื่อ โทรทัศน์จะส่งผลให้ พระสงฆ์ มีทัศนคติต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมบางด้านแตกต่างกัน

เจียมพงษ์ วงศ์ธรรม (2539 : 79) ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม เกี่ยวกับเรื่อง บทบาทในการให้การศึกษาทั่วไปทั้งทางโลกและทางธรรม การเผยแผ่ธรรม โดย ศึกษาพระสงฆ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ว่า พบว่าพระสงฆ์มีบทบาทมากในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ช่วยสอนหนังสือ ซึ่งในขณะสอนได้เน้นให้ประชาชนเข้าใจสิทธิและหน้าที่
2. ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและกิจกรรมอื่นๆซึ่งพบว่าพระสงฆ์มี กิจกรรม สูงขึ้นตามพรรษาที่บวช
3. ต้องการมีบทบาทในการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยพระสงฆ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาของชาติ ปรับปรุงหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับศีลธรรมและศาสนา ในลักษณะที่พระสงฆ์ จะเข้าไปสอนได้
4. ด้านการเผยแผ่ธรรมะ เพื่อพัฒนาจิตใจประชาชน ออกเยี่ยมประชาชนและนำ ประชาชนพัฒนาท้องถิ่น วัด และ โรงเรียน และเข้าร่วมในวันสำคัญทางศาสนา

เฉลิม อุดกฤตย์ (2539 : 77) ได้ศึกษาบทบาทพระภิกษุในงานการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่าพระภิกษุมีบทบาทในงานพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในเรื่องต่างๆปรากฏ ดังนี้

1. เรื่องการพัฒนาวัดนั้น พระภิกษุที่มีบทบาทมากที่สุดคือ การสร้างปรับปรุงที่อยู่อาศัย การคมนาคมภายในวัด ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุด คือ การสร้าง การปรับปรุงป่าช้า เมรุ เสาศพ แหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกสบาย
2. เรื่องการพัฒนาหมู่บ้าน พระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด คือ การปรับปรุงการคมนาคมในหมู่บ้าน ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุด คือ การสร้างปรับปรุงห้องสมุด แหล่งน้ำเพื่อการ เกษตรกรรม สถานที่ประกอบกิจกรรมของหมู่บ้าน
3. เรื่องการบริการสังคม พระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด คือ การสร้างปรับปรุงบริเวณ โรงเรียนและจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุด คือ การบริจาคสิ่งของที่เป็นจำเป็นให้ โรงพยาบาล และการสร้างโรงเรียน
4. เรื่องการพัฒนาการศึกษา พระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด คือ การอบรมศีลธรรมประชาชน การศึกษาด้านปริยัติธรรม ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุด คือ การให้การศึกษาด้านสามัญ ศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร นักเรียน และอบรมพิเศษแก่ผู้ต้องขังของเรือนจำ

สุภาพร วนารุวัช (2536 : 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่ทำให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรร่วมใจพัฒนาชุมชน สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า แรงจูงใจในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์และ สามเณร เนื่องมาจากปัจจัยนอกเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับคำแนะนำจาก พัฒนาการ หรือ โดยการชักชวนของพัฒนาการมากกว่าที่จะเนื่องมาจากปัจจัยภายในหรือความคิดริเริ่มของ พระสงฆ์เอง ซึ่งอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์และสามเณรนั้นมีสาเหตุสำคัญ ๆ จาก ปัญหาทางด้านกายภาพ ปัญหาด้านการขาดเงิน ปัญหาขาดความรู้ความชำนาญทางด้านวิชาการและเทคนิค

พระสมนึก อนันตวรรังศ์ (2540 : 110) ได้วิจัยเรื่อง พระสงฆ์กับสังคมไทย โดยพิจารณาในเชิง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง : กรณีศึกษาวัดในกรุงเทพมหานคร และฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า บทบาทพระสงฆ์อยู่ในระดับมาก ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพสุจริต ไม่ เบียดเบียนผู้อื่น มีบทบาทในการสอนงานอาชีพด้านฝีมือ เช่น การนวดแผนโบราณ ยา สมุนไพร ศิลปกรรม การก่อสร้าง เป็นต้น
2. ด้านสังคม พระสงฆ์มีบทบาทด้านสังคม กล่าวคือ การอบรมจริยธรรม การลด การเสพยาเสพติด การอนุเคราะห์ผู้ยากไร้ การสังเคราะห์ผู้มีปัญหาทางใจ การอนุเคราะห์ผู้ เดินทาง

การช่วยเหลือกิจกรรมของประชาชน เช่น การใช้สถานที่ของวัดเป็นที่เก็บพัสดุ เก็บ ของศักดิ์สิทธิ์ อนุเคราะห์สัตว์เลี้ยง ให้ยืมเครื่องใช้ เป็นต้น และยังมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน อีกด้วย

3. ด้านการศึกษา พระสงฆ์มีบทบาทด้านการศึกษาหลายประการ กล่าวคือ การให้ความรู้แก่พระสงฆ์แก่พระสงฆ์และประชาชนทั้งภายในและภายนอก การสร้างโรงเรียนวัด เป็นต้น

4. ด้านการเมืองการปกครอง พระสงฆ์มีบทบาททางอ้อม ในเชิงเหนี่ยวยุติการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับธรรมะ

พระมหาสุภา อุฑโท (2541 : 106) ได้วิจัยบทบาทของพระสงฆ์ไทยใน ๒ ทศวรรษ หน้า (2541-2560) พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ คือผู้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยพระสงฆ์ควรจัดวัดให้ร่มรื่น สงบ สะอาดและมีที่ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาศีลธรรมและจิตใจ และผ่อนคลายความเครียดด้านจิตใจของประชาชน นอกจากนั้นก็ควรส่งเสริมให้มีป่าชุมชนใน วัด เช่น สวนสาธารณะหรือเขตก้อนหิน นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม แล้ว ยังช่วยลดปัญหามลพิษที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตอีกด้วย อีกอย่างหนึ่งพระสงฆ์ควรจัดตั้งกลุ่มที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ

พระครูสาครกิจจานุกูล (วิศิษฐ์ จันทโน) (2554 :102) ได้วิจัยความคิดเห็นของ พุทธศาสนิกชนที่มีต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ : กรณีศึกษาพระสงฆ์ อำเภอ บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า

1. พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีบทบาทในการพัฒนา ชุมชนของ พระสงฆ์ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พุทธศาสนิกชนที่มีเพศและวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพุทธศาสนิกชนที่มีอายุ แตกต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

บลูเมล (Blumel. 2000 : 90 ; อ้างถึงใน นุจรี เกตุปราษฎ์. 2549 :73) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์ มาใช้ (ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้พบว่า บทบาทมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความ ช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยส่งเสริมการทำงาน

ร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยาก็คือ ความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ท้ายที่สุดนักสังคมสงเคราะห์ จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ ๆ โดยการนำกิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

คราค (Clarke. 2001 ; อ้างถึงใน นุจรี เกตุปราษฎ์. 2549 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทรัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการเน้นบทบาทการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมในบทบาทมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธการพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นแต่ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ ของพระเทพเวที (ป.ประยุตฺโต) 5 ด้าน (พระเทพเวที (ป.ประยุตฺโต). 2544 : 23-30) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

<p>ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม</p> <p>จำแนก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพศ 2. อายุ 3. วัดที่ไปทำบุญ 4. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

<p>ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม</p> <p>5 ด้าน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านสังคม 2. ด้านเศรษฐกิจ 3. ด้านวัฒนธรรม 4. ด้านสาธารณสุข และ 5. ด้านสิ่งแวดล้อม
--

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์
ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative
Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีวิุฒิกภาวะในการตอบ
แบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน จาก 1,052 ครัวเรือนจำนวน 1,052 คน ในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (องค์การบริหารส่วนตำบล
คอนจัว. 2556 : 4)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีวิุฒิกภาวะในการตอบ
แบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนละ1 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 290 คน จาก 290 ครัวเรือนโดยใช้สูตรการคำนวณหา
ขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Taro Yamane. 1973 : 727)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อกำหนดให้ n แทน จำนวนตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น กำหนดให้ไม่เกิน .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,052}{1 + (1,052) (.05)^2}$$

$$= 289.80 \text{ คน}$$

เพื่อให้ได้จำนวนเต็ม จึงเพิ่มเป็น 290 คน

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

1.3.1 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดให้ประชาชนในทุกหมู่บ้านในเขตตำบลอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นประชากรการวิจัย

1.3.2 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1.3.3 สุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ซึ่งผู้ศึกษาดำเนินการจัด ก่อ่ง 10 ใบ ตามจำนวนหมู่บ้านในเขตตำบลอนงัวจากนั้นเขียนเลขบ้านลงในก่อก่งแต่ละใบ แล้วทำการจับฉลากขึ้นมาทีละใบ แล้วบันทึกรายชื่อผู้นั้นไว้และนำฉลากดังกล่าวลงในก่อก่งคืน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน กรณีที่จับได้รายชื่อเดิมจะทำการจับใหม่จนครบจำนวน 290 คน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1	บ้านคอนจัว	122	34
2	บ้านคอนจัว	117	32
3	บ้านคอนจัว	93	26
4	บ้านน้อยบูรพา	133	37
5	บ้านหนองขาม	71	20
6	บ้านหนองขาม	118	32
7	บ้านหนองขาม	95	26
8	บ้านแสบง	127	35
9	บ้านคอนจัว	84	23
10	บ้านหนองขาม	92	25
รวม		1,052	290

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ โดย คำถามที่ใช้เน้นการศึกษา บทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ วัตถุประสงค์ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน โดย

แบ่งระดับความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดขอบเขตของคำถามเพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ แก้ไข และเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา การวัดและประเมินผล โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item : Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้ (ลิ่วน สายยศ และอังคนา สายยศ. 2540 : 46)

ให้คะแนน 1 ถ้าเห็นว่า สอดคล้อง

ให้คะแนน 0 ถ้า ไม่แน่ใจ

ให้คะแนน -1 ถ้าเห็นว่า ไม่สอดคล้อง

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 พระครูพิศาลชัยธรรม, ดร. วุฒิกการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งรองเจ้าคณะอำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นางจิรัชดา ภูน้ำย่อย วุฒิกการศึกษา กศ.บ. (ภาษาไทย) กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่ง ครู ก.ศ 3 โรงเรียน โศภศรีวิทยายน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.4.3 นายอัครพล อินตะ วุฒิกการศึกษา ค.ม. (วิจัยการศึกษา) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญโดยเอาข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ .66 ขึ้นไป ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก (Item-Total Correlation) โดยมีค่าระหว่าง .43 - .75 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91

3.2 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ขออนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกำนันตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 กำหนดให้มีผู้ช่วยผู้วิจัยหมู่บ้านละ 1 คน เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการ

1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมได้ครบ 290 ชุด

2. การวิจัยคุณภาพ

เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการสัมภาษณ์

2.1.1 ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

2.1.2 นัดหมายวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

2.1.3 เตรียม สมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

2.1.4 ขั้นตอนการสัมภาษณ์

2.1.5 ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างความเป็นกันเอง แจ่มชัดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตจดบันทึก ขณะสัมภาษณ์ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์จะให้บันทึกในช่วงใด ผู้วิจัยจะไม่บันทึก รวมทั้งการเก็บข้อมูลเป็นความลับ

2.1.6 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสนทนา เรียงตามลำดับของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยการเชื่อมโยงคำตอบให้ตรงตามประเด็นที่ต้องการจนครบทุกประเด็น

2.2 ขั้นตอนหลังการสัมภาษณ์

ใช้เวลาหลังการสัมภาษณ์จัดรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้บันทึกในขณะสัมภาษณ์ ข้อสังเกตต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ การให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ โดยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง

1.2 นำแบบสอบถาม ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form)

1.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102 - 103)

ระดับความคิดเห็น มากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็น มาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ระดับความคิดเห็น ปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

ระดับความคิดเห็น น้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

1.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102 - 103)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 ถึง 5.00 หมายถึง ความคิดเห็น ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 4.50 หมายถึง ความคิดเห็น ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ถึง 3.50 หมายถึง ความคิดเห็น ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 ถึง 2.50 หมายถึง ความคิดเห็น ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.50 หมายถึง ความคิดเห็น ระดับน้อยที่สุด

1.5 รวบรวมข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลอนันต์ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การพรรณนาความตามเนื้อหา (Content analysis)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)
- 2.2 ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความ (Explanation) และการตีความข้อมูล (Interpretation) ที่ได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิจัย ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามหมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ตาม Scheffe'

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ(degrees of freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
t	แทน	สถิติทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวน 2 กลุ่ม
F	แทน	สถิติทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนตั้งแต่ 3 สามกลุ่มขึ้นไป
Sig	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ วัตถุประสงค์ที่ทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดย นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping) และทำการวิเคราะห์ตามประเด็น โดยการอธิบายความ (Explanation) และการตีความข้อมูล (Interpretation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	147	50.69
1.2 หญิง	143	49.31
รวม	290	100.00
2. อายุ		
2.1 ไม่เกิน 40 ปี	92	31.72
2.2 41-55 ปี	114	39.31
2.3 56 ปีขึ้นไป	84	28.97
รวม	290	100.00
3. วัดที่ไปทำบุญ		
3.1 วัดคอนจัว	125	43.10
3.2 วัดบ้านหนองขาม	98	33.80
3.3 วัดมงคลสามัคคี	67	23.10
รวม	290	100.00
4. หมู่บ้านที่อยู่อาศัย		
4.1 บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	34	11.72
4.2 บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	32	11.03
4.3 บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	26	8.97
4.4 บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4	36	12.41
4.5 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	20	6.90
4.6 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	33	11.38
4.7 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	26	8.97
4.8 บ้านแสบง หมู่ที่ 8	35	12.07
3.9 บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	23	7.93
3.10 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	25	8.62
รวม	290	100.00

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 290 คน
จำแนก ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 147 คน (ร้อยละ 50.69) เป็นเพศหญิง
จำนวน 143 คน (ร้อยละ 49.31)
2. จำแนกตามอายุ พบว่า อายุ 41-55 ปี จำนวน 114 คน (ร้อยละ 39.31) รองลงมาคือ
ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 92 คน (ร้อยละ 31.72) และ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 84 คน (ร้อยละ 28.97)
3. จำแนกตามวัดที่ไปทำบุญ พบว่า วัดคอนจั่ว จำนวน 125 คน (ร้อยละ 43.10)
รองลงมาวัดบ้านหนองขามจำนวน 92 คน (ร้อยละ 33.80) และวัดมงคลสามัคคี จำนวน 67 คน
(ร้อยละ 23.10)
4. จำแนกตาม หมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า มีที่อยู่อาศัยในวัดมงคลสามัคคี จำนวน
36 คน (ร้อยละ 12.41) รองลงมาคือ บ้านแสบง หมู่ที่ 8 จำนวน 35 คน (ร้อยละ 12.07) บ้านคอนจั่ว
หมู่ที่ 1 จำนวน 34 คน (ร้อยละ 11.72) บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6 จำนวน 33 (ร้อยละ 11.38) บ้าน
คอนจั่ว หมู่ที่ 2 จำนวน 32 (ร้อยละ 11.03) บ้านคอนจั่ว หมู่ที่ 3 และบ้านหนองขาม หมู่ที่ 7
จำนวนหมู่บ้านละ 26 คน (ร้อยละ 8.97) บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10 จำนวน 25 คน (ร้อยละ 8.62)
บ้านคอนจั่ว หมู่ที่ 9 จำนวน 23 คน (ร้อยละ 7.93) และบ้านหนองขาม หมู่ที่ 5 จำนวน 20 คน
(ร้อยละ 6.90)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ
พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจั่ว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน
ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจั่ว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็น
รายด้าน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านสังคม	3.72	0.51	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.52	0.56	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.51	0.58	มาก
4. ด้านสาธารณสุข	3.62	0.57	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.57	0.55	มาก
รวม	3.59	0.47	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.72$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.62$) สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.57$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.52$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.51$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อจำนวน 5 ด้าน ดังตารางที่ 6-10

2.1 ด้านสังคม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชน	3.85	0.66	มาก
2. อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนในตำบล	3.84	0.64	มาก
3. ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา	3.76	0.72	มาก
4. สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน	3.69	0.70	มาก
5. นำชาวบ้านในการสร้างความสามัคคี	3.63	0.77	มาก
6. อำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การจัดกิจกรรม ของชุมชน	3.55	0.69	มาก
รวม	3.72	0.51	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชน ($\bar{X}=3.85$) อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนในตำบล ($\bar{X}=3.84$) ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=3.76$) สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ($\bar{X}=3.69$) นำชาวบ้านในการสร้างความสามัคคี ($\bar{X}=3.63$) และ อำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การจัดกิจกรรม ของชุมชน ($\bar{X}=3.55$)

2.2 ด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. เทศนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการออมให้กับประชาชน	3.69	0.81	มาก
2. ให้ความรู้ทางธรรมะ เช่นการอาศัยอิทธิบาทสี่ ในการประกอบอาชีพ	3.57	0.82	มาก
3. ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่คดโกง	3.47	0.86	ปานกลาง
4. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ	3.61	0.73	มาก
5. แนะนำการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.72	ปานกลาง
6. เชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนอาชีพแก่ประชาชน	3.30	0.86	ปานกลาง
รวม	3.52	0.56	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย เทศนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการออมให้กับประชาชน ($\bar{X}=3.69$) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.61$) ให้ความรู้ทางธรรมะ เช่นการอาศัยอิทธิบาทสี่ ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.57$) แนะนำการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.50$) ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่คดโกง ($\bar{X}=3.47$) และเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนอาชีพแก่ประชาชน ($\bar{X}=3.30$)

2.3 ด้านวัฒนธรรม

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวัฒนธรรม โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ส่งเสริมการจัดงานประเพณีในวันสำคัญ	3.70	0.76	มาก
2. บริการเอกสาร ตำราด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน	3.62	0.82	มาก
3. ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมควบคู่กับการดำรงชีวิต	3.59	0.69	มาก
4. เป็นศูนย์การประสานงานทางวัฒนธรรม	3.46	0.74	ปานกลาง
5. ถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.44	0.77	ปานกลาง
6. ส่งเสริมเยาวชนด้านความกตัญญูกตเวที ความสุภาพ เรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี	3.30	0.93	ปานกลาง
รวม	3.51	0.58	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ส่งเสริมการจัดงานประเพณีในวันสำคัญ ๆ ($\bar{X} = 3.70$) บริการเอกสาร ตำราด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.62$) ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมควบคู่กับการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 3.59$) เป็นศูนย์การประสานงานทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.46$) และ ส่งเสริมเยาวชนด้านความกตัญญูกตเวที ความสุภาพเรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี ($\bar{X} = 3.30$)

2.4 ด้านสาธารณสุข

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข โดยรวม และจำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ให้ความรู้ในด้านสุขอนามัยแก่ชุมชน	3.68	0.74	มาก
2. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชุมชน	3.77	0.79	มาก
3. รักษาสะอาดบริเวณวัด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา	3.59	0.81	มาก
4. ส่งเสริมการจัดหายาสามัญประจำบ้านให้ชุมชน	3.54	0.76	มาก
5. ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกยาสมุนไพรเพื่อรักษาโรคเบื้องต้น	3.73	0.79	มาก
6. ประสานวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรให้ชุมชน	3.44	0.86	ปานกลาง
รวม	3.62	0.57	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชุมชน ($\bar{X} = 3.77$) ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกยาสมุนไพรเพื่อรักษาโรคเบื้องต้น ($\bar{X} = 3.73$) ให้ความรู้ในด้านสุขอนามัยแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.68$) รักษาสะอาดบริเวณวัด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา ($\bar{X} = 3.59$) ส่งเสริมการจัดหายาสามัญประจำบ้านให้ชุมชน ($\bar{X} = 3.54$) และประสานวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรให้ชุมชน ($\bar{X} = 3.44$)

2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมแบบจำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. จัดบริเวณวัดให้สงบให้ร่มรื่น	3.75	0.74	มาก
2. จัดป้ายแสดงคำสอนต่าง ๆ เพื่อเตือนใจประชาชนที่เข้าไป ในบริเวณวัด	3.61	0.78	มาก
3. ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	3.60	0.77	มาก
4. นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่า	3.54	0.75	มาก
5. ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการป้องกันการทำลายป่า	3.49	0.66	ปานกลาง
6. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	3.47	0.63	ปานกลาง
รวม	3.57	0.55	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ จัดบริเวณวัดให้สงบให้ร่มรื่น ($\bar{X}=3.75$) จัดป้ายแสดงคำสอนต่างๆ เพื่อเตือนใจประชาชนที่เข้าไปใน บริเวณวัด ($\bar{X}=3.61$) ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.60$) นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่า ($\bar{X}=3.54$) ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการป้องกันการทำลายป่า ($\bar{X}=3.49$) และ ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ($\bar{X}=3.47$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกันต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์	เพศ					
	ชาย		ระดับ ความ คิดเห็น	หญิง		ระดับ ความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. ด้านสังคม	3.68	0.52	มาก	3.76	0.51	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.53	0.57	มาก	3.51	0.56	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.52	0.59	มาก	3.51	0.56	มาก
4. ด้านสาธารณสุข	3.66	0.55	มาก	3.57	0.52	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.62	0.56	มาก	3.52	0.55	มาก
รวม	3.60	0.47	มาก	3.57	0.46	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏ ดังนี้

1. เพศชาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.68$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.66$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.62$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.53$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.52$)

2. เพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.76$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.57$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.52$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.51$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.51$)

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์	เพศ				t	sig
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S. D.	\bar{X}	S. D.		
1. ด้านสังคม	3.68	0.52	3.76	0.51	-1.275	.203
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.53	0.57	3.51	0.56	.279	.780
3. ด้านวัฒนธรรม	3.52	0.59	3.51	0.56	.229	.819
4. ด้านสาธารณสุข	3.66	0.55	3.57	0.52	1.394	.164
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.62	0.56	3.52	0.55	1.412	.159
รวม	3.60	0.47	3.57	0.46	0.500	.617

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุต่างกัน
 ตอบบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการ พัฒนาชุมชนของ พระสงฆ์	อายุ								
	ไม่เกิน 40 ปี		ระดับ ความ คิดเห็น	41-55 ปี		ระดับ ความ คิดเห็น	56 ปี ขึ้นไป		ระดับ ความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. ด้านสังคม	3.76	0.56	มาก	3.69	0.49	มาก	3.69	0.48	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.54	0.55	มาก	3.51	0.56	มาก	3.51	0.56	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.53	0.59	มาก	3.49	0.56	ปานกลาง	3.55	0.60	มาก
4. ด้านสาธารณสุข	3.63	0.58	มาก	3.62	0.55	มาก	3.60	0.56	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.58	0.53	มาก	3.58	0.57	มาก	3.53	0.58	มาก
รวม	3.61	0.49	มาก	3.58	0.46	มาก	3.57	0.47	มาก

จากตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มี
 อายุต่างกัน ตอบบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ไม่เกิน 40 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต
 ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$) เมื่อจำแนก
 เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม
 ($\bar{X}=3.76$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.63$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.58$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.54$)
 และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.53$)

2. ไม่เกิน 41-55 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต
 ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) เมื่อจำแนก
 เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย
 มากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.69$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.62$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.58$)
 ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.51$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.49$) และ

3. 56 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต
 ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) เมื่อจำแนก
 เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม

(\bar{X} = 3.69) ด้านสาธารณสุข (\bar{X} = 3.60) ด้านวัฒนธรรม (\bar{X} = 3.55) ด้านสิ่งแวดล้อม (\bar{X} = 3.53) และด้านเศรษฐกิจ (\bar{X} = 3.51)

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.342	2	0.717	0.638	.530
	ภายในกลุ่ม	77.005	287	0.268		
	รวม	77.347	289			
2. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.064	2	0.032	0.101	.904
	ภายในกลุ่ม	90.730	287	0.316		
	รวม	90.794	289			
3. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.162	2	0.081	0.238	.788
	ภายในกลุ่ม	97.730	287	0.341		
	รวม	97.892	289			
4. ด้านสาธารณสุข	ระหว่างกลุ่ม	.039	2	0.019	.060	.942
	ภายในกลุ่ม	92.943	287	0.324		
	รวม	92.982	289			
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.080	2	.040	.128	.880
	ภายในกลุ่ม	90.489	287	0.315		
	รวม	90.569	289			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.066	2	0.033	.148	.863
	ภายในกลุ่ม	64.433	287	0.225		
	รวม	64.499	289			

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	อายุ								
	วัดคอนจัว		ระดับความคิดเห็น	วัดบ้านหนองขาม		ระดับความคิดเห็น	วัดบ้านแสบง		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. ด้านสังคม	3.80	0.47	มาก	3.58	0.54	มาก	3.74	0.54	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.55	0.57	มาก	3.48	0.56	ปานกลาง	3.51	0.49	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.59	0.59	มาก	3.43	0.59	ปานกลาง	3.46	0.45	ปานกลาง
4. ด้านสาธารณสุข	3.71	0.58	มาก	3.55	0.53	มาก	3.44	0.52	ปานกลาง
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.67	0.54	มาก	3.42	0.57	ปานกลาง	3.59	0.49	มาก
รวม	3.66	0.46	มาก	3.49	0.49	ปานกลาง	3.55	0.39	มาก

จากตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏ ดังนี้

1. วัดคอนจัว ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.80$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.71$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.67$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.59$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.55$)

2. วัดบ้านหนองขาม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.58$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.55$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.48$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.43$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.42$)

3. วัดบ้านแสวง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.74$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.59$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.51$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.46$) และด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.44$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.031	2	1.516	5.853	.003*
	ภายในกลุ่ม	74.315	287	0.259		
	รวม	77.346	289			
2. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.297	2	0.149	0.471	.625
	ภายในกลุ่ม	90.496	287	0.315		
	รวม	90.793	289			
3. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.669	2	.0835	2.489	.085
	ภายในกลุ่ม	96.222	287	0.3335		
	รวม	97.891	289			
4. ด้านสาธารณสุข	ระหว่างกลุ่ม	2.925	2	1.462	4.660	.010*
	ภายในกลุ่ม	90.053	287	0.314		
	รวม	92.982	289			
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	4.004	2	2.002	6.638	.002*
	ภายในกลุ่ม	86.565	287	0.302		
	รวม	90.569	289			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.923	2	0.962	4.410	.013*
	ภายในกลุ่ม	62.576	287	0.218		
	รวม	64.499	289			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม จึงเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe'

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	ไปทำบุญที่วัด	วัดคอนจัว	วัดบ้านหนองขาม	วัดบ้านแสบง
ไปทำบุญที่วัด	\bar{X}	3.66	3.49	3.55
วัดคอนจัว	3.66		.015*	.417
วัดบ้านหนองขาม	3.49			.819
วัดบ้านแสบง	3.55			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม พบว่าประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดคอนจัว แตกต่างจากประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดบ้านหนองขาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อ
 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านสาธารณสุข

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	ไปทำบุญที่วัด	วัดคอนจัว	วัดบ้าน หนองขาม	วัดบ้านแสบง
ไปทำบุญที่วัด	\bar{X}	3.71	3.55	3.44
วัดคอนจัว	3.71		.076	.037*
วัดบ้านหนองขาม	3.55			.613
วัดบ้านแสบง	3.44			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 ผลการการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไป
 ทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข พบว่าประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดคอนจัว แตกต่างจาก
 ประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดบ้านแสบง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อ
 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านสิ่งแวดล้อม

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	ไปทำบุญ ที่วัด	วัดคอนจัว	วัดบ้าน หนองขาม	วัดบ้านแสบง
ไปทำบุญที่วัด	\bar{X}	3.67	3.42	3.59
วัดคอนจัว	3.67		.002*	.736
วัดบ้านหนองขาม	3.42			.271
วัดบ้านแสบง	3.59			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 ผลการการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข พบว่าประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดคอนจัว แตกต่างจากประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดบ้านหนองขาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชน หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ อยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่								
	หมู่ที่ 1		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 2		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 3		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. ด้านสังคม	3.85	0.57	มาก	3.97	0.56	มาก	3.74	0.36	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.69	0.61	มาก	3.90	0.49	มาก	3.41	0.60	ปานกลาง
3. ด้านวัฒนธรรม	3.78	0.63	มาก	3.92	0.27	มาก	3.47	0.59	ปานกลาง
4. ด้านสาธารณสุข	3.84	0.62	มาก	4.04	0.52	มาก	3.72	0.56	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.79	0.61	มาก	3.99	0.54	มาก	3.51	0.48	มาก
รวม	3.79	0.53	มาก	3.97	0.43	มาก	3.57	0.46	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏ ดังนี้

หมู่ที่ 1 (บ้านคอนจัว) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.85$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.84$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.79$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.78$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.69$)

หมู่ที่ 2 (บ้านคอนจัว) พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไป

น้อย ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=4.04$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.99$) ด้านสังคม ($\bar{X}=3.97$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.92$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.90$)

หมู่ที่ 3 (บ้านคอนจัว) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.74$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.72$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.51$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.47$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.41$)

ตารางที่ 20 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่								
	หมู่ที่ 4		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 5		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 6		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. ด้านสังคม	3.55	0.49	มาก	3.45	0.30	ปานกลาง	3.51	0.38	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.14	0.35	ปานกลาง	3.16	0.33	ปานกลาง	3.34	0.52	ปานกลาง
3. ด้านวัฒนธรรม	3.26	0.48	ปานกลาง	3.15	0.30	ปานกลาง	3.47	0.59	ปานกลาง
4. ด้านสาธารณสุข	3.49	0.33	ปานกลาง	3.34	0.26	ปานกลาง	3.59	0.50	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.39	0.46	ปานกลาง	3.25	0.22	ปานกลาง	3.41	0.41	ปานกลาง
รวม	3.37	0.33	ปานกลาง	3.27	0.21	ปานกลาง	3.46	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 (ต่อ) พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

หมู่ที่ 4 (บ้านน้อยบูรพา) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน

เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.55$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.49$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.39$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.26$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.14$)

หมู่ที่ 5 (บ้านหนองขาม) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.45$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.34$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.25$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.16$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.15$)

หมู่ที่ 6 (บ้านหนองขาม) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.59$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.51$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.47$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.41$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.34$)

ตารางที่ 20 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนที่ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่											
	หมู่ที่ 7		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 8		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 9		ระดับความคิดเห็น	หมู่ที่ 10		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. ด้านสังคม	3.38	0.74	ปานกลาง	3.74	0.54	มาก	3.97	0.41	มาก	4.00	0.47	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.61	0.65	มาก	3.51	0.49	มาก	3.65	0.45	มาก	3.80	0.45	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.50	0.76	ปานกลาง	3.46	0.45	ปานกลาง	3.46	0.63	ปานกลาง	3.52	0.53	มาก
4. ด้านสาธารณสุข	3.69	0.60	มาก	3.44	0.52	ปานกลาง	3.37	0.64	ปานกลาง	3.51	0.62	มาก
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.42	0.83	ปานกลาง	3.59	0.49	มาก	3.66	0.57	มาก	3.57	0.59	มาก
รวม	3.52	0.69	มาก	3.55	0.39	มาก	3.62	0.42	มาก	3.68	0.46	มาก

จากตารางที่ 20 (ต่อ) พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏ ดังนี้

หมู่ที่ 7 (บ้านหนองขาม) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.69$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.61$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.50$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.42$) และด้านสังคม ($\bar{X}=3.38$)

หมู่ที่ 8 (บ้านแสวง) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.74$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.51$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.59$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.46$) และ ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.44$)

หมู่ที่ 9 (บ้านดอนจัว) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.97$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.66$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.65$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.46$) และ ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.37$)

หมู่ที่ 10 (บ้านหนองขาม) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=4.00$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.80$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.57$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.52$) และ ด้านสาธารณสุข ($\bar{X}=3.51$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	13.309	9	1.479	6.458	.000*
	ภายในกลุ่ม	64.037	280	0.229		
	รวม	77.346	289			
2. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	17.628	9	1.959	7.506	.000*
	ภายในกลุ่ม	73.166	280	0.261		
	รวม	90.794	289			
3. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	12.784	9	1.420	4.671	.000*
	ภายในกลุ่ม	85.108	280	0.304		
	รวม	97.892	289			
4. ด้านสาธารณสุข	ระหว่างกลุ่ม	12.984	9	1.443	5.045	.000*
	ภายในกลุ่ม	79.999	280	0.286		
	รวม	92.983	289			
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	12.390	9	1.377	4.935	.000*
	ภายในกลุ่ม	78.179	280	0.279		
	รวม	90.569	289			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	10.747	9	1.194	6.220	.000*
	ภายในกลุ่ม	53.752	280	0.192		
	รวม	64.499	289			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้าน
 ที่อาศัยอยู่ ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และจำแนกเป็น

รายด้าน พบว่า แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน จำนวน 5 ด้าน จึงเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	\bar{X}	3.79	3.97	3.57	3.27	3.37	3.46	3.52	3.55	3.62	3.68
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	3.79					.03*					
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	3.97				.00*	.00*	.00*				
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	3.57										
บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4	3.27										
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	3.37										
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	3.46										
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	3.52										
บ้านแสวง หมู่ที่ 8	3.55										
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	3.62										
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	3.68										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม พบว่า

1. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1 แตกต่างจากบ้านหนองขาม หมู่ที่ 5
2. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 แตกต่างจากบ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5 และบ้านหนองขาม หมู่ที่ 6 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านสังคม

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้านที่ อาศัยอยู่	หมู่บ้านที่ 1	หมู่บ้านที่ 2	หมู่บ้านที่ 3	หมู่บ้านที่ 4	หมู่บ้านที่ 5	หมู่บ้านที่ 6	หมู่บ้านที่ 7	หมู่บ้านที่ 8	หมู่บ้านที่ 9	หมู่บ้านที่ 10
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	\bar{X}	3.85	3.97	3.74	3.55	3.45	3.51	3.38	3.74	3.97	4.00
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	3.85	-	.99	1.00	.66	.44	.46	.12	1.00	1.0	.99
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	3.97	-	-	.93	.15	.09	.07	.01*	.91	1.0	1.0
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	3.74	-	-	-	.98	.90	.94	.62	1.00	.96	.89
บ้านน้อยบุรพา หมู่ที่ 4	3.55	-	-	-	-	1.00	1.00	.99	.96	.28	.14
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	3.45	-	-	-	-	-	1.00	1.00	.83	.16	.08
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	3.51	-	-	-	-	-	-	.99	.89	.16	.07
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	3.38	-	-	-	-	-	-	-	.47	.03*	.01*
บ้านแสวง หมู่ที่ 8	3.74	-	-	-	-	-	-	-	-	.95	.87
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	3.97	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	4.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่
 อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคม พบว่า

1. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 แตกต่างจากบ้านหนองขาม หมู่ที่ 7 และ
2. บ้านบ้านหนองขาม หมู่ที่ 7 แตกต่างจากบ้านคอนจัว หมู่ที่ 9 และบ้านหนองขาม
 หมู่ที่ 10 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านเศรษฐกิจ

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้าน ที่อาศัย อยู่	หมู่บ้าน ที่ 1	หมู่บ้าน ที่ 2	หมู่บ้าน ที่ 3	หมู่บ้าน ที่ 4	หมู่บ้าน ที่ 5	หมู่บ้าน ที่ 6	หมู่บ้าน ที่ 7	หมู่บ้าน ที่ 8	หมู่บ้าน ที่ 9	หมู่บ้าน ที่ 10
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	\bar{X}	3.69	3.90	3.41	3.14	3.16	3.34	3.61	3.57	3.65	3.80
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	3.69	-	.97	.86	.01*	.11	.55	1.00	.98	1.00	1.00
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	3.90	-	-	.14	.00*	.00*	.02*	.86	.36	.95	1.0
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	3.41	-	-	-	.90	.96	1.00	.99	1.00	.96	.59
บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4	3.14	-	-	-	-	1.00	.97	.17	.41	.11	.00*
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	3.16	-	-	-	-	-	.99	.40	.69	.30	.04*
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	3.34	-	-	-	-	-	-	.91	.99	.83	.27
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	3.61	-	-	-	-	-	-	-	1.00	1.00	.99
บ้านแสวง หมู่ที่ 8	3.57	-	-	-	-	-	-	-	-	.99	.87
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	3.65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	3.80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่
 อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านเศรษฐกิจ พบว่า

1. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1 แตกต่างจากบ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 และ
2. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 แตกต่างจากบ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5
 และบ้านหนองขาม หมู่ที่ 6
3. บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 แตกต่างจาก บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10
4. บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5 แตกต่างจากบ้านหนองขาม หมู่ที่ 10

← นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านวัฒนธรรม

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้าน ที่อาศัย อยู่	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	\bar{X}	3.78	3.92	3.47	3.26	3.15	3.47	3.50	3.46	3.46	3.52
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	3.78	-	.99	.86	.08	.07	.81	.91	.75	.85	.92
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	3.92	-	-	.39	.00*	.00*	.30	.47	.23	.40	.52
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	3.47	-	-	-	.98	.93	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4	3.26	-	-	-	-	1.00	.98	.97	.98	.99	.97
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	3.15	-	-	-	-	-	.90	.90	.92	.95	.89
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	3.47	-	-	-	-	-	-	1.00	1.00	1.00	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	3.50	-	-	-	-	-	-	-	1.00	1.00	1.00
บ้านแสวง หมู่ที่ 8	3.46	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	1.00
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	3.46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	3.52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่
 อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านวัฒนธรรม พบว่า

1. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 แตกต่างจากบ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5
 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านสาธารณสุข

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้าน ที่อาศัย อยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่
	\bar{X}	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่	หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	\bar{X}	3.84	4.04	3.72	3.49	3.34	3.59	3.69	3.44	3.37	3.51
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	3.84	-	.98	1.00	.59	.27	.93	.99	.38	.32	.76
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	4.04	-	-	.84	.03*	.01*	.24	.72	.01*	.02*	.11
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	3.72	-	-	-	.95	.72	.99	1.00	.87	.78	.98
บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4	3.49	-	-	-	-	.99	1.00	.98	1.00	1.00	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	3.34	-	-	-	-	-	.97	.82	1.00	1.00	.99
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	3.59	-	-	-	-	-	-	1.00	.99	.98	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	3.69	-	-	-	-	-	-	-	.94	.88	.99
บ้านแสวง หมู่ที่ 8	3.44	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	1.00
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	3.37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	3.51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่
 อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านสาธารณสุข พบว่า

1. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 แตกต่างจากบ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5
 บ้านแสวง หมู่ที่ 8 และบ้านคอนจัว หมู่ที่ 9 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน
 ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ จังหวัด
 มหาสารคาม ด้านสิ่งแวดล้อม

บทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์	หมู่บ้าน ที่อาศัย อยู่	หมู่บ้าน ที่ 1	หมู่บ้าน ที่ 2	หมู่บ้าน ที่ 3	หมู่บ้าน ที่ 4	หมู่บ้าน ที่ 5	หมู่บ้าน ที่ 6	หมู่บ้าน ที่ 7	หมู่บ้าน ที่ 8	หมู่บ้าน ที่ 9	หมู่บ้าน ที่ 10
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่	\bar{X}	3.79	3.93	3.51	3.39	3.25	3.41	3.42	3.59	3.66	3.57
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1	3.79	-	.98	.91	.37	.15	.45	.61	.98	1.00	.98
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2	3.93	-	-	.22	.01*	.00*	.02*	.05*	.37	.80	.43
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3	3.51	-	-	-	1.00	.96	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4	3.39	-	-	-	-	.99	1.00	1.00	.98	.93	.99
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5	3.25	-	-	-	-	-	.99	.99	.79	.67	.89
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6	3.41	-	-	-	-	-	-	1.00	.98	.95	.99
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7	3.42	-	-	-	-	-	-	-	.99	.97	.99
บ้านแสง หมู่ที่ 8	3.59	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	1.00
บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9	3.66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10	3.57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่
 อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอพรบือ
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า

1. บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 แตกต่างจากบ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4 บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5
 บ้านแสง หมู่ที่ 8 และบ้านคอนจัว หมู่ที่ 9 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ
พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 28 ความถี่ของข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์
ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (คน)
1. ด้านสังคม	
1. ควรอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชนเดือนละครึ่ง	28
2. ควรสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน	22
3. ควรให้การอบรมความรู้คุณธรรม จริยธรรมให้แก่ักเรียน โดยใช้วัดเป็น สถานที่อบรม	9
2. ด้านเศรษฐกิจ	
2.1 ควรแนะนำประชาชนในการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	19
2.2 ควรให้ใช้วัดเป็นศูนย์ฝึกอาชีพให้เยาวชนในช่วงปิดภาคเรียน	11
3. ด้านวัฒนธรรม	
3.1 ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องให้กับประชาชน	23
3.2 ควรเสริมความรู้ด้านพระพุทธศาสนาทุกครั้งที่ได้รับนิมนต์สวด	13
3.4 ควรร่วมมือกับองค์การปกครองท้องถิ่นให้วัดเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	6
4. ด้านสาธารณสุข	
4.1 ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการต่อต้านยาเสพติด	24
4.2 ควรส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทย และท้องถิ่น	16
4.3 ควรรักษาสะอาดบริเวณวัด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา ให้เป็น แบบอย่างของชุมชน	10
5. สิ่งแวดล้อม	
5.1 ควรอนุรักษ์ต้นไม้ภายในวัดให้ร่มรื่น	20
5.2 ควรจัดป้ายแสดงคำสอนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	8

ตารางที่ 26 พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

1. ด้านสังคม

- 1.1 ควรอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชนเดือนละครั้ง (28)
- 1.2 ควรสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน(22)
- 1.3 ควรให้การอบรมความรู้คุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน โดยใช้วัดเป็นสถานที่อบรม (9)

2. ด้านเศรษฐกิจ

- 2.1 ควรแนะนำประชาชนในการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง(19)
- 2.2 ควรให้ใช้วัดเป็นศูนย์ฝึกอาชีพให้เยาวชนในช่วงปิดภาคเรียน (11)

3. ด้านวัฒนธรรม

- 3.1 ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องให้กับประชาชน(23)
- 3.2 ควรเสริมความรู้ด้านพระพุทธศาสนาทุกครั้งที่ได้รับนิมนต์สวด(13)
- 3.4 ควรร่วมมือกับองค์การปกครองท้องถิ่นให้วัดเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน(6)

4. ด้านสาธารณสุข

- 4.1 ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการต่อต้านยาเสพติด(24)
- 4.2 ควรส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทย และท้องถิ่น(16)
- 4.3 ควรรักษาสะอาดบริเวณวัด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา ให้เป็นแบบอย่างของชุมชน (10)

5. สิ่งแวดล้อม

- 5.1 ควรอนุรักษ์ต้นไม้ภายในวัดให้ร่มรื่น (20)
- 5.2 ควรจัดป้ายแสดงคำสอนต่างๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (8)

ตอนที่ 6 การสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย ดำเนินการสัมภาษณ์ แบบเจาะจง (Focus Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้นำชุมชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม แล้วนำมาสรุปรวมได้ ดังนี้

ประเด็นคำถาม “ท่านคิดว่า บทบาทของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามในการพัฒนาชุมชน เป็นอย่างไร และท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ด้านต่างๆอย่างไร”

1. ด้านสังคม

1.1 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พระสงฆ์ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน ด้านสังคมวัดยังเป็นสถานที่การอบรมความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดย โดยเฉพาะในช่วงที่มีกิจกรรมทางศาสนา

1.2 ข้อเสนอแนะ ในกรณีที่มีกิจกรรมด้านการพัฒนาด้านสังคม พระสงฆ์ควรได้รับนิมนต์ให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พระสงฆ์ยังมีบทบาทไม่มากนักอาจ โดยความรู้ความสามารถและความถนัดเฉพาะทาง

2.2 ข้อเสนอแนะ

2.2.1 ควรใช้วัดเป็นสถานที่การอบรมอาชีพเสริมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ในช่วงเวลาปิดภาคเรียน และประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มแม่บ้านและผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถมีรายได้เสริมตามความรู้ความสามารถ

2.2.2 ควรใช้วัดเป็นสถานที่อบรมความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรท้องถิ่นให้สามารถนำไปใช้ควบคู่กับยาแผนปัจจุบันได้

2.2.3 ควรใช้วัดเป็นสถานที่อบรมการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน

3. ด้านวัฒนธรรม

3.1 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พระสงฆ์ยังมีบทบาทมากในด้านวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะ โดยที่ศาสนาเป็นที่มาสำคัญของประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธ นักเรียน โดยความรู้ความสามารถและความถนัดเฉพาะทาง

3.2 ข้อเสนอแนะ

3.2.1 พระสงฆ์ควรให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นกับประชาชน

3.2.2 พระสงฆ์ควรเป็นวิทยากรอบรมวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ให้กับ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน

3.2.3 ควรให้วัดเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมท้องถิ่น

4. ด้านสาธารณสุข

4.1 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พระสงฆ์ยังมีบทบาทไม่มากนักอาจ โดยความรู้ความสามารถและความถนัดเฉพาะทาง

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 พระสงฆ์ควรร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพจิต ด้านสมาธิ ให้กับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป โดยใช้วัดเป็นสถานที่อบรม และจัดเป็นประจำ

4.2.2 พระสงฆ์ควรให้การอบรมข้าราชการ และพนักงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพจิต ด้านสมาธิ

5. ถึงแวดล้อม

5.1 บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ พระสงฆ์ยังมีบทบาทแต่ไม่มากนักเพียงจัด บริเวณวัดส่วนหนึ่งปลูกต้นไม้ เป็นตามแนวรั้ว และบริเวณภายใน

5.2 ข้อเสนอแนะ ควรจัดบริเวณวัดให้สะอาดทั้งบริเวณและอาคาร โดยอาจจัดตั้ง อาสาสมัครจากนักเรียน และประชาชน

โดยสรุป จากประเด็นการสัมภาษณ์ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าเนื่องจาก ปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาคราชการ ได้จัดตั้งเพิ่มขึ้น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ หน่วยงานพัฒนาชุมชน และ โครงการจากหน่วยงานอื่น เช่นจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันการศึกษา ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น รวมถึงภาคเอกชนภาคเอกชน ได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ได้มีการประสานกับหน่วยงานในท้องถิ่นเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็น องค์การภาครัฐ ภายในท้องถิ่น หรือ ร่วมมือกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านบุคลากร งบประมาณ รวมถึงอาคารสถานที่

แม้ว่าได้มีหน่วยงานในด้านพัฒนาชุมชนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นแต่พระสงฆ์ยังมี บทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณธรรม จริยธรรมของประชาชน และยังเป็นศูนย์กลางกิจกรรมด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน และถือว่าวัดยังเป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นสถานที่ที่ประชาชนให้ความเคารพและศรัทธา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ที่มี เพศ อายุ วัตถุประสงค์ที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า 1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง และ 2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ วัตถุประสงค์ที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกัน มีความคิดเห็นบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีวุฒิภาวะในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน จาก 1,052 ครัวเรือนจำนวน 1,052 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีวุฒิภาวะในการตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 290 คน จาก 290 ครัวเรือน โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มในเรื่องเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA : F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ วัดที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ และนำเสนอในรูปตารางตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัย นำมาสรุปผล อภิปรายผล และกำหนดข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย นำมาสรุปผล การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 290 คน จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 147 คน (ร้อยละ 50.69) เป็นเพศหญิง จำนวน 143 คน (ร้อยละ 49.31) จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ อายุ 41-55 ปี จำนวน 114 คน (ร้อยละ 39.31) รองลงมาคือ ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 92 คน (ร้อยละ 31.72) และ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 84 คน (ร้อยละ 28.97) จำแนกตามวัดที่ไปทำบุญ พบว่า วัดคอนจัว จำนวน 125 คน (ร้อยละ 43.10) รองลงมา วัดบ้านหนองขามจำนวน 92 คน (ร้อยละ 33.80) และวัดมงคลสามัคคี จำนวน 67 คน (ร้อยละ 23.10) และจำแนกตาม หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยในวัดมงคลสามัคคี จำนวน 36 คน (ร้อยละ 12.41) รองลงมาคือ บ้านแสบง หมู่ที่ 8 จำนวน 35 คน (ร้อยละ 12.07) บ้านคอนจัว หมู่ที่ 1 จำนวน 34 คน (ร้อยละ 11.72) บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6 จำนวน 33 (ร้อยละ 11.38) บ้านคอนจัว หมู่ที่ 2 จำนวน 32 (ร้อยละ 11.03) บ้านคอนจัว หมู่ที่ 3 และบ้านหนองขาม หมู่ที่ 7 จำนวนหมู่บ้านละ 26 คน (ร้อยละ 8.97) บ้านหนองขาม หมู่ที่ 10 จำนวน 25 คน (ร้อยละ 8.62) บ้านคอนจัว หมู่ที่ 9 จำนวน 23 คน (ร้อยละ 7.93) และบ้านหนองขาม หมู่ที่ 5 จำนวน 20 คน (ร้อยละ 6.90)

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรม

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่ไปทำบุญที่วัดต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม

5. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และ รายด้านทุกด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน มีดังนี้ ควรอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชนเดือนละครั้ง ควรแนะนำประชาชนในการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องให้กับประชาชน ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการต่อต้านยาเสพติด ควรอนุรักษ์ต้นไม้ภายในวัดให้ร่มรื่น

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากประเด็นการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่ามีหน่วยงานในด้านพัฒนาชุมชนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน แต่พระสงฆ์ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนทุกด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม และมีข้อเสนอแนะให้พระสงฆ์ยังมีบทบาทร่วมกับองค์กรอื่นทุกด้าน ที่สำคัญคือให้ใช้วัดเป็นสถานที่อบรมให้ความรู้ด้านต่างๆกับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนโดยทั่วไป โดยมีกิจกรรมอย่างเป็นระบบและอย่างนั่งยืน

อภิปรายผล

จากการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบริบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

1. ด้านสังคม พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว ให้การอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชน และนักเรียนในตำบลเป็นประจำ นำประชาชนประกอบกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาเป็นประจำ และยังสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน นอกจากนั้นยัง อำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

2. ด้านเศรษฐกิจ พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัวยังส่งเสริมการออมและการดำรงชีวิตอย่างประหยัดให้กับประชาชน ให้ความรู้เกี่ยวกับอิทธิบาทสี่ ในการประกอบอาชีพที่เป็นอาชีพสุจริต

3. ด้านวัฒนธรรม พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว ได้ให้การส่งเสริมการจัดงานประเพณีในวันสำคัญๆ บริการเอกสาร ตำราด้านวัฒนธรรม และให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชน

4. ด้านสาธารณสุข พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว ได้ให้ความรู้ และส่งเสริมในด้านสุขอนามัยแก่ชุมชน รักษาสะอาดบริเวณวัด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา ที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดี รวมถึงได้จัดหายาสามัญประจำบ้านและส่งเสริมการปลูกยาสมุนไพรเพื่อรักษาโรคเบื้องต้นให้กับชุมชน

5. ด้านสิ่งแวดล้อม พระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว ได้จัดบริเวณวัดให้สงบให้ร่มรื่น มีป้ายแสดงคำสอนต่างๆ เพื่อให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จึงปรากฏในระดับมาก

ผลการวิจัยสอดคล้องกับกรณีการ์ ขวัญอารีย์ (2548) ได้อธิบายบทบาทของคนในสังคมไว้ว่าบทบาทที่ควรกระทำ (Perceived Role) เป็นบทบาทแต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำ ในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ และอาจแตกต่างกันไป แต่ละบุคคล สอดคล้องกับสุเทพ เชาวลิขิต (2541 : 71) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเป็นการทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้นก้าวหน้าขึ้น โดยไม่หยุดนิ่ง เปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจอย่างมีระบบ เป็นการกระจายรายได้ของบุคคลในชุมชน และกระบวนการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชนบท ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับ เขียมพงษ์ วงศ์ธรรม (2539 : 79) ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมเกี่ยวกับเรื่อง บทบาทในการให้การศึกษาทั่วไปทั้งทางโลกและทางธรรม การเผยแผ่ธรรม โดยศึกษาพระสงฆ์ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ว่า พบว่าพระสงฆ์มีบทบาทมากสอดคล้องกับเฉลิม อุดตกฤษฎ์ (2539 : 77) ได้ศึกษาบทบาทพระภิกษุในงานการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่าพระภิกษุมีบทบาทในงานพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพินิจ ลาภธนานนท์ (2539 : 93) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทว่าในปัจจุบัน แม้บทบาทของวัด และพระสงฆ์ต่อชุมชนจะสูญหายไปมากตามสภาพความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม แต่สำหรับในชนบทบางแห่ง พระสงฆ์ยังสามารถดำรงสถานภาพความเป็น ผู้นำชุมชน แต่บทบาทที่มีต่อชุมชนอาจจะมีลักษณะ

ที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม แต่บทบาทที่มีประโยชน์มากต่อชุมชนชนบท สอดคล้องกับ พระสมณีกอนันตวรวงศ์ (2540: 110) ได้วิจัยเรื่อง พระสงฆ์กับสังคมไทยโดยพิจารณาในเชิง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง : กรณีศึกษาวัดในกรุงเทพมหานครและฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า บทบาทพระสงฆ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การเมืองการปกครองอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระครูสาครกิจจานุกุล (วิศิษฐ์ จันทโน) (2554 : 102) ได้วิจัยความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ : กรณีศึกษาพระสงฆ์อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนา ชุมชนของพระสงฆ์ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มี เพศ อายุ วัดที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ต่างกันมีความคิดเห็นบทบาทในการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน ต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน เข้าใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นภาพรวม

1.2 การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ไม่ได้เน้นบทบาทเพื่อประโยชน์ของ เพศชายหรือเพศหญิง หรือประชาชนที่มีอายุ ช่วงใดช่วงหนึ่ง โดยเฉพาะ

1.3 การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น โดยไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของค่าตอบแทน ดังนั้นประชาชนที่มีเพศ หรืออายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

1.4 พระสงฆ์เป็นบุคคลที่ได้รับความเคารพจากประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ประชาชนจึงมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ ดังนั้นประชาชนที่มีเพศหรืออายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับจिरายู ทรัพย์สิน (2540 : 16) ที่ได้อธิบายว่า ความคิดเห็นหมายถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะเรียนรู้ ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การแสดงความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ สอดคล้องกับสมยศ อักษร (2546 : 13) ที่ได้อธิบายว่าอธิบายว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้ ไม่สอดคล้องกับพระครูสาครกิจจานุกูล (วิศิษฎ์ จันทโน) (2554 : 102) ได้วิจัยความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ : กรณีศึกษาพระสงฆ์อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พุทธศาสนิกชนที่มีเพศและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีวัดที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ค่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม แตกต่างกันไป เป็นไปเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

2.1 วัดในตำบลคอนจัวมีลักษณะบางอย่างแตกต่างกัน เช่นตั้งอยู่ในชุมชนที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจต่างกัน

2.2 ในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนพระสงฆ์ไม่เท่ากัน จึงไม่สามารถปฏิบัติภารกิจตามบทบาทได้เท่ากัน

2.3 จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านต่างกัน ทำให้มีโอกาสนในการทำบุญที่วัดได้ไม่เหมือนกัน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ ประชาชนที่มีวัดที่ไปทำบุญ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นของค่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม แตกต่างกันไป

ผลการวิจัยสอดคล้องกับจิริยาุ ทรัพย์สิน (2540 : 16) ที่ได้อธิบายว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่น ได้สามารถที่จะเรียนรู้ ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การแสดงความคิดเห็น อาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ สอดคล้องกับสมยศ อักษร (2546 : 13) ที่ได้อธิบายว่าอธิบายว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนทางด้านความรู้สึก ค่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้ สอดคล้องกับพระมหาภุชญา นันทเพชร (2540 : 89) ได้วิจัยเรื่อง ทศนคติของพระสงฆ์ค่อบทบาทการพัฒนา สังคม จากผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่เรียนวิชาเอกในมหาจุฬาราชวิทยาลัยต่างกัน มีทัศนคติค่อบทบาทในการพัฒนาสังคมแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับพระครูสาครกิจจานุกุล (วิศิษฐ์ จันทโน) (2554 : 102) ได้วิจัยความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ : กรณีศึกษาพระสงฆ์อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนของ พระสงฆ์ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พุทธศาสนิกชนที่มี วุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมากำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ดังนี้

- 1.1 วัดควรอำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การจัดกิจกรรม ของชุมชน
- 1.2 พระสงฆ์ควรส่งเสริมการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่คดโกง
- 1.3 พระสงฆ์ควรแนะนำการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4 พระสงฆ์ควรรหาโอกาสเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนอาชีพแก่ประชาชน
- 1.5 วัดควรเป็นศูนย์การประสานงานทางวัฒนธรรมและถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับประชาชน
- 1.6 พระสงฆ์ควรประสานวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรให้ชุมชน
- 1.7 พระสงฆ์ควรส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 2.1 ควรวิจัยแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้วัดในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นศูนย์การประสานงานและถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2.2 ควรวิจัยแนวทางในการส่งเสริมให้วัดในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนด้านความกตัญญูกตเวที ความสุภาพเรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. รวมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์. กรุงเทพฯ : สุตรไพศาล, 2538.
- กรรณิกา ขวัญอารีย์. บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาระงาเนเด็กในชุมชนที่มีระดับ
การพัฒนาต่างกัน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อวิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจาก
ต่างประเทศ : ศึกษากรณีการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพฯ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- คุณ โทจันทร์. บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนา. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- จิรายุ ทรัพย์สิน. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีผลต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษา
เฉพาะกรณีนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม., กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- จิรพรรณ กาจนจิตรา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- เจียมพงษ์ วงศ์ธรรม. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- จ่านงค์ อติวัฒนสิทธิ์. สังคมวิทยาศาสนา. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2543.
- เฉลิม อุดกฤษฎ์. “การศึกษาบทบาทพระภิกษุในการพัฒนาชุมชน” วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- จิตยา สุวรรณชฎ. พัฒนาการ : ความคาดหวังบทบาทของพัฒนากรคณะกรรมการหมู่บ้านและ
เจ้าหน้าที่ระดับตำบล : ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2549.
- คอนจัว, องค์การบริหารส่วนตำบล. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว
มหาสารคาม : องค์การบริหารส่วนตำบลคอนจัว, 2556.
- ทองคุณ หงส์พันธ์. แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2541.
- ธัญพร พงษ์โสภณ. บทบาทของพระสงฆ์ สื่อบุคคลในการชี้แนะและปลูกจิตสำนึกประชาชน
ชนบท เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (ศึกษากรณี พระสังฆาธิการระดับเจ้า
อาวาส จังหวัดกาญจนบุรี). วิทยานิพนธ์ วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน),
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

- นุจรี เกตุปราษฎ์. บทบาทของประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัดทั่วประเทศในการพัฒนาสตรีระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.
- นวรรตน์ สุวรรณพ้อง. การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ไทยกับงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช : ศึกษากรณีวัดที่มีสำนักวิปัสสนากรรมฐานเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประภาพิศ สัจชาติเจตน์. จิตวิทยาสังคม, กรุงเทพฯ : ไพบูลย์ศิลป์, 2549.
- พระมหาสุภา อุกโท. บทบาทของพระสงฆ์ในสองทศวรรษหน้า (2544-2560) วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- พระมหาภุชญา นันทเพชร. ทัศนคติของพระสงฆ์ต่อบทบาทการพัฒนาสังคม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- พระเทพเวที (ป.ประยุตฺโต). พระสงฆ์ต่อบทบาทการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : อมรเทพ, 2544.
- พระครูสาครกิจจานุกูล (วิศิษฐ จันทโน). ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ กรณีศึกษาพระสงฆ์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2554.
- พระสมณีก อนันตวรวงศ์. พระสงฆ์กับสังคมไทยโดยพิจารณาในเชิง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง : กรณีศึกษาวัดในกรุงเทพมหานครและฉะเชิงเทรา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2540.
- พัชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์, 2551.
- พัฒน์ บุญยรัตน์. การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2547.
- พินิจ ลาภานานนท์. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พิสิษฐ บุญไชย และทรงคุณ จันทจร. “ศาสนาพุทธ : สถานภาพบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอีสาน” สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.

- รัชนีกร เศรษฐ์. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่น, 2546.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรภาพพัฒนา จำกัด, 2543.
- สมยศ อักษร. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาตต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. คณะสังคมศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2548.
- สุชา จันท์ธอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : แพร่วิทยา, 2552.
- สุภาพร วนารุวิช. แรงจูงใจที่ทำให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรร่วมในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- สุเทพ เชาวลิต. หลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทศาลศิลป์, 2541.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : พาสีโก, 2544.
- สุวิทย์ ยี่วรพันธ์. พัฒนาชนบทในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- เสาวลักษณ์ จำนิล. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านวังไผ่ จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- อนันท์ วิริยะพินิจ. บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนความเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2546.
- อุทิศ แก้วขาว. ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. ขอนแก่น : วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาการ พัฒนา) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- Oskamp, S. *Attitude and Opinion*. Englewood Cliff: Prentice Hall, 1977.
- Yamane, Taro. *Statistic : an Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper & Row. 1973.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามวิทยานิพนธ์

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขต
ตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

สำหรับผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. คำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็น
ความลับ
3. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อ
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน
ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ใน
เขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
5. ผลที่ได้จากการวิจัย จะนำเสนอ เพื่อใช้ในการปรับปรุงบทบาทในการพัฒนาชุมชน
ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม

พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 มุลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุปี

3. วัดที่ท่านไปทำบุญเป็นประจำ

วัดดอนจัว

วัดบ้านหนองขาม

วัดมงคลสามัคคี(บ้านแสบง)

4. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ของท่าน

บ้านดอนจัว หมู่ที่ 1

บ้านดอนจัว หมู่ที่ 2

บ้านดอนจัว หมู่ที่ 3

บ้านน้อยบูรพา หมู่ที่ 4

บ้านหนองขาม หมู่ที่ 5

บ้านหนองขาม หมู่ที่ 6

บ้านหนองขาม หมู่ที่ 7

บ้านแสบง หมู่ที่ 8

บ้านดอนจัว หมู่ที่ 9

บ้านหนองขาม 10

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชน

ของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความในช่องคำถามและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบล ดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทในการ พัฒนาชุมชนของพระสงฆ์				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
(1) ด้านสังคม					
1. อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชน					
2. อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียนในตำบล					
3. ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา					
4. สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน					
5. นำชาวบ้านในการสร้างความสามัคคี					
6. อำนวยความสะดวกสถานที่ภายในวัดใน การจัด กิจกรรม ของชุมชน					
(2) ด้านเศรษฐกิจ					
7. เทศนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการออมให้กับประชาชน					
8. ให้ความรู้ทางธรรมะ เช่นการอาศัยอิทธิบาทสี่ ในการ ประกอบอาชีพ					
9. ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่คดโกง					
10. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบล ดอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทในการ พัฒนาชุมชนของพระสงฆ์				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
11. แนะนำการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
12. เชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นผู้ฝึกสอนอาชีพแก่ประชาชน					
(3) ด้านวัฒนธรรม					
13. ส่งเสริมการจัดงานประเพณีในวันสำคัญ					
14. บริการเอกสาร ตำราด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน					
15. ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมควบคู่กับการดำรงชีวิต					
16. เป็นศูนย์การประสานงานทางวัฒนธรรม					
17. ถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น					
18 ส่งเสริมเยาวชนด้านความกตัญญูกตเวทิตะ ความสุภาพ เรียบร้อย ความโอบอ้อมอารี					
(4) ด้านสาธารณสุข					
19. ให้ความรู้ในด้านสุขอนามัยแก่ชุมชน					
20. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริม สุขภาพ อนามัยของชุมชน					
21. รักษาสะอาดบริเวณวัด ศาลาการเปรียญ ที่พักสงฆ์ ห้องสุขา					
22. ส่งเสริมการจัดหายาสามัญประจำบ้านให้ชุมชน					
23. ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกยาสมุนไพรเพื่อรักษาโรค เบื้องต้น					
24. ประสานวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรให้ ชุมชน					
(5) ด้านสิ่งแวดล้อม					
25. จัดบริเวณวัดให้สงบให้ร่มรื่น					
26. จัดป้ายแสดงคำสอนต่างๆ เพื่อเตือนใจประชาชนที่ เข้าไปใน บริเวณวัด					

บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบล ดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทในการ พัฒนาชุมชนของพระสงฆ์				
	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
27. ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
28. นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่า					
29. ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการ ป้องกันการ ทำลายป่า					
30. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบล

ดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อเสนอแนะต่อบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบล

ดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1. ด้านสังคม

.....

.....

.....

.....

2. ด้านเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

.....

3. ด้านสาธารณสุข

.....

.....

.....

.....

4. ด้านวัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

5. ด้านสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหรือตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 10 คน บทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบล ดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน

ประเด็นคำถาม “ท่านคิดว่า บทบาทของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างไร และท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ด้านต่าง ๆ อย่างไร”

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์
 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือการวิจัย

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อ 1	92.14	411.221	.243	.913
ข้อ 2	91.21	412.333	.661	.914
ข้อ 3	90.32	420.641	.665	.902
ข้อ 4	91.44	412.812	.634	.915
ข้อ 5	90.34	404.215	.397	.931
ข้อ 6	91.13	415.114	.7122	.902
ข้อ 7	91.45	431.635	.653	.914
ข้อ 8	91.44	402.132	.614	.908
ข้อ 9	91.34	413.754	.544	.906
ข้อ 10	92.34	435.518	.565	.912
ข้อ 11	93.16	434.212	.522	.913
ข้อ 12	91.33	401.442	.623	.914
ข้อ 13	92.45	413.434	.756	.931
ข้อ 14	92.92	436.427	.611	.901
ข้อ 15	90.13	413.323	.423	.917
ข้อ 16	91.56	435.322	.463	.917
ข้อ 17	92.04	412.141	.334	.911
ข้อ 18	91.93	436.231	.445	.912
ข้อ 19	91.67	426.656	.456	.909
ข้อ 20	92.14	415.343	.654	.908
ข้อ 21	90.13	433.244	.442	.916
ข้อ 22	91.03	414.633	.658	.923
ข้อ 23	91.18	422.426	.679	.914

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อ 24	90.55	433.446	.647	.912
ข้อ 25	93.45	434.887	.532	.913
ข้อ 26	90.42	415.233	.335	.919
ข้อ 27	91.89	411.425	.715	.910
ข้อ 28	90.12	432.223	.754	.91
ข้อ 29	92.24	438.657	.713	.905
ข้อ 30	91.41	427.168	.468	.906

Reliability Coefficients

N of Cases = 40

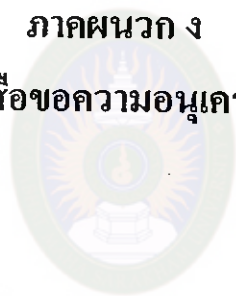
N of Items = 30

Alpha = .91

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๑๙๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

นมัสการ พระครูพิศาลชัยธรรม คร.

ด้วย พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๑๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลดอนจัว” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

ด้าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๕๓๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว. ๑๓๘๕/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์อัฐพล อินตะ

ด้วย พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนงัว” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- ด้าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๑๘๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณจิรัฏฐา ภูน้ำย่อย

ด้วย พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๑๑๑๑๑๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- ด้าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุนมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๘๔๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคอนจัว

ด้วย พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๑๐๑๑๗ นักศึกษา
ปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาชุมชน
ของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือ
และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร/กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคอนจัว
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๘๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคอนจัว

ด้วย พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๒๖๐๐๑๐๑๗ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลคอนจัว” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร/กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคอนจัว อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ แก้วพิมพ์
วันเกิด	วันที่ 27 เดือน เมษายน พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	บ้านดอนงิ้ว ตำบลดอนงิ้ว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดดอนงิ้ว ตำบลดอนงิ้ว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่งงาน	รองเจ้าอาวาสวัดดอนงิ้ว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และเลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอบรบือ
สถานที่ทำงาน	วัดดอนงิ้ว ตำบลดอนงิ้ว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556	พุทธศาสตรบัณฑิต พช.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY